

Україна

3 клас

Урок 2

Acknowledgements—Подяки

This resource is primarily the result of the initiative of Marianna Cap and Alexandra Nazarevich, who conceptualized this project, researched it, and developed the resources. Manitoba Education and Advanced Learning wishes to thank the team that assisted in the development and completion of this resource.

Authors	Marianna Cap, Teacher, Springfield Heights School Alexandra Nazarevich, Teacher, Springfield Heights School
Editor	Iryna Konstantiuk, Department of Slavic Studies, University of Manitoba
Project Lead/Design/Writer	Tony Tavares, Diversity and International Languages Consultant, Manitoba Education and Advanced Learning

Description/Опис

This Grade 3 Unit on Ukraine is intended to support the implementation of the Manitoba social studies curriculum in schools offering Ukrainian–English Bilingual programming. The unit was conceptualized and developed by two teachers, Marianna Cap and Alexandra Nazarevich.

The unit is composed of five modules or “lessons” (Урок) that serve to introduce learners to Ukraine, its peoples, and culture. Each lesson provides teachers with blackline masters for use in the classroom, short articles, visual resources, and links to references and additional resources.

The five lessons are as follows:

- Lesson 1 / Урок 1 introduces learners to the unit and the geography of Ukraine. It begins with activating activities designed to draw on students’ prior knowledge of Ukraine, and highlights important symbols.
- Lesson 2 / Урок 2 explores the climate, flora and fauna, and natural regions of Ukraine.
- Lesson 3 / Урок 3 explores the history of Ukraine and the contributions of people of Ukrainian origins throughout the world.
- Lesson 4 / Урок 4 expands learners’ vocabulary related to the flora and fauna of Ukraine and common household articles.
- Lesson 5 / Урок 5 explores Ukrainian culture, highlighting significant festivals and traditions.

Credits—БІБЛІОГРАФІЯ

- Cover: Ukrainian Trident and maple leaves: Reproduced under licence by <www.istockphoto.com>.
- Page 2
 - Flag of Winnipeg by Sygalbertian. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - Canada Manitoba Location Map by Hanhil. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - MTS Centre by Wpg guy. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - LegislatureMB by Wpg guy. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - Esplanade Riel (public domain).
- Pages 2–13: Winnipeg and Lviv Climate information from World Weather Online at <www.worldweatheronline.com>.
- Page 5 (clockwise from left)
 - Lviv-prapor (public domain).
 - Lwow – Ratusz by Lestat (Jan Mehlich). Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - New Lviv Soccer Stadium by Sewich. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - Panorama Iwowa by Kpiela. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - Lviv Ukraine Map by Skluesener. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Page 8 (clockwise from left)
 - Canada Manitoba Location Map by Hanhil. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - Churchill Seaport 1996 by Ansgar Walk. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - Barenmutter & Junge by Ansgar Walk. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - Churchill Station by Peter Van den Bossche. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Page 11 (clockwise from left)
 - Simferopol – COA (public domain).
 - Simferopol Railway Station by Dmytro Sergiyenko. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.

- Slavyanka prud by Rumlin. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the GNU Free Documentation Licence.
- Simferopol-Crimea-City Centre in December by KGGucwa. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the GNU Free Documentation Licence.
- Lviv Ukraine Map by Skluesener. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Pages 17–28: Ukraine Geography, Land, and Climate from Ukrainian Map (www.ukrmap.su)
- Page 29: Nature-ecological regions of Ukraine from Biomodel.org.ua of (ULMRC). Reproduced with permission from <<http://biomodel.org.ua/training-package/ukraine-nature-agricultural-zoning/>>.
- Page 30
 - Image 1: Forest-Steppe region, “Poltava oblast, Ukraine beautiful nature” by Serg Schevchenko. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/poltava-oblast>>.
 - Image 2: Steppe region landscape, “Donetsk oblast, Ukraine landscape” by Igor Kozak. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/donetsk-oblast>>.
 - Image 3: Steppe region, “Zaporozhye oblast nature view” by Ruslan Seleznyov. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/zaporozhye-oblast>>.
 - Image 4: Mountain region, “Sarich” by Sergiy Klymenko. Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
 - Image 5: Mountain region, “Crimea republic landscape” by Pavel Danko. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/crimea-republic>>.
 - Image 6: Steppe region, “Nikolaev oblast nature view” by Alexander Batursky. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/nikolaev-oblast>>.
 - Image 7: Forest-steppe, “Vinnitsa oblast scenery” by Sabanin. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/vinnitsa-oblast>>.
 - Image 8: Mountain Region, “Zakarpattia oblast scenery” by Andriy Chmelov. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/zakarpattia-oblast>>.
 - Image 9: Mountain Region, “Zakarpattia oblast beautiful nature” by Alexander Naumov. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/zakarpattia-oblast>>.
 - Image 10: Forest-Steppe Region, “Lviv oblast scenery” by Kabliuk Natalia. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/lviv-oblast>>.
 - Image 11: Polissia region, “Zhitomir oblast nature view” by Victor Galanin. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/zhitomir-oblast>>.
 - Image 12: Polissia region, “Chernigov oblast nature view” by Pavel Kovalenko. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/chernigov-oblast>>.
 - Image 13: Forest-Steppe region, “Cherkassy oblast nature” by Dmitriy Tkachuk. Reproduced with permission from <<http://ukrainetrek.com/cherkassy-oblast>>.
- Page 31: Nature-ecological regions from Biomodel.org.ua (ULMRC) at <<http://biomodel.org.ua/training-package/ukraine-nature-agricultural-zoning/>>.
- Pages 32, 33, & 34: *Природно-сільськогосподарське районування/Natural-Agricultural Zones* of Ukraine: Ukrainian map of nature-ecological regions from Ukrainian Land and Management Resource Centre (ULMRC) reproduced with permission from <www.ulrmc.org.ua/services/ecoreg/start_pm.html>.

- Page 34: Ukraine Topo by Geraki: Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Page 39: Ukraine Ethnic 2001 by Regions and Rayons by Olahus: Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the Creative Commons Attribution-Share Alike Licence.
- Page 39: Outline Map of Ukraine by Sven Teschke: Reproduced from <wikipedia.org> under the terms of the GNU Free Documentation Licence.

References

Atlas - Наша Батьківщина - Атлас для третього класу, редактори: Л.В.Гаврилюк, Л.Б.Хмара, Укргеодезкартографія 1993, 1996 р.

Дитяча енциклопедія, Україна: Для дітей середнього та шкільного віку/Автори-упорядники: В.М.Скляренко, Т.В. Іовлева, В.В.Мирошнікова, М.О.Панкова. Художник-оформлювач Л.Д.Кирчок. Харків: Фоліо, 2006 - 463 с., ISBN 966-03-2979-2

Bilousko, Oleksandr. *Ukraine, Nature, Traditions, Culture*. Kyiv: Baltia Druk Publishers, 2005.

Table of Contents / Зміст

Клімат України	1
Графіки клімату порівняння: Вінніпег-Львів сторінки.....	2
Графіки клімату порівняння: Черчіль -Сімферополь.....	8
Тема: Клімат в Україні.....	14
Тема: Клімат у Канаді й Україні - порівняння.....	15
Схема венна- порівняння клімату	16
Як скласти параграф/абзац: Клімат України	17
Основними формами земної поверхні є рівнини і гори.....	18
Річки України.....	19
Озера і болота України	19
Фізична поверхня	20
Природні зони України. Рослинний і тваринний світ.....	21
Мішані ліси	21
Лісостеп.....	22
Степ.....	22
Карпатські гори.....	23
Кримські гори	24
Розміщення населення	26
Етнічний склад населення	26
Розміщення українців у світі.....	27
Релігія	28
Пейзажі - природні зони України	31
Мішані ліси (Українське Полісся)	32
Лісостеп.....	33
Степ.....	34
Топографічна карта України	35
Контурна карта України	36
Географія України.....	37
Словничок	38
Ukraine: An Overview	39
Geographic and General Information.....	39

Клімат України¹

Клімат України помірно континентальний, на південному березі Криму – субтропічний (середземноморського типу). Зміна сезонів протягом року чітко виражена.

На території країни континентальність клімату зростає з північного заходу на південний схід. На клімат будь-якої території впливають три основні чинники кліматоутворення: 1) кількість сонячної радіації; 2) циркуляція повітряних мас; 3) характер підстилаючої поверхні. Клімат залежить від географічної широти, висоти над рівнем моря, наявності льодового і снігового покриву, віддаленості території від океанів і морів, тощо. Сонячна радіація – головний чинник кліматоутворення. Її розподіл залежить від географічної широти місцевості. Величина сумарної сонячної радіації в межах України коливається від 4200 до 5300 мДж/м² і змінюється з півночі на південь.

Завдяки циркуляції атмосфери відбувається перерозподіл тепла та вологи. На клімат України впливають арктичні, помірні й тропічні повітряні маси.

Основні показники клімату – температурний режим повітря і кількість опадів. Пересічні температури січня – близько -5° С, липня – +20° С. Річна кількість опадів коливається від 300-350 мм на південному сході та півдні до 550-650 мм на заході та північному заході. Режим атмосферних опадів: максимум – улітку і мінімум – узимку. Тільки на південному березі Криму спостерігається середземноморський тип річного режиму опадів: максимум – узимку, мінімум – улітку.

*For English version, see
<http://ukrmap.su/en-g8/36.html>*

¹ Source: Украинская Карта (Ukrainian Map) at <http://ukrmap.su/uk-g8/36.html>

Графіки клімату порівняння: Вінніпег-Львів сторінки

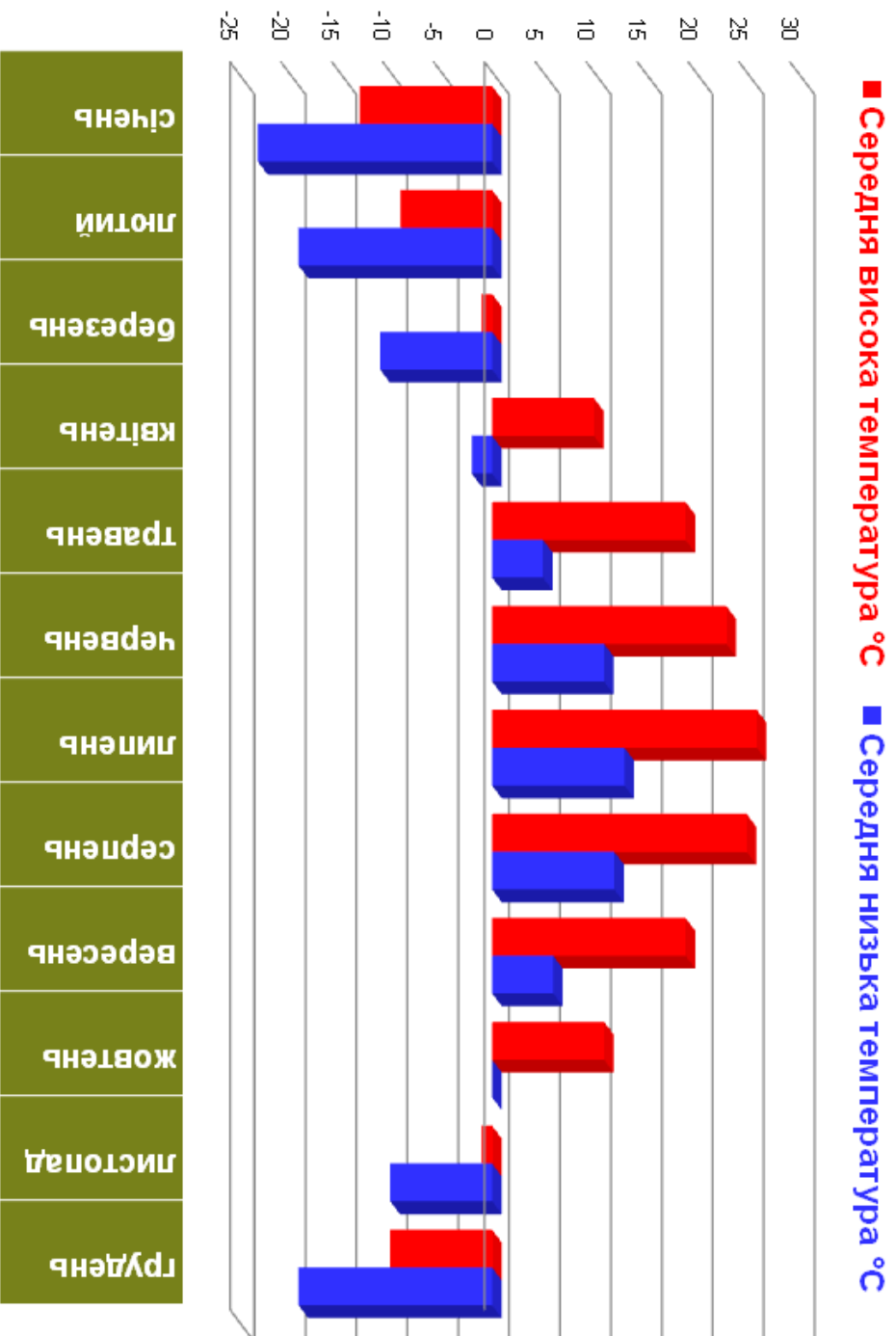

Вінніпег - Вінніпег

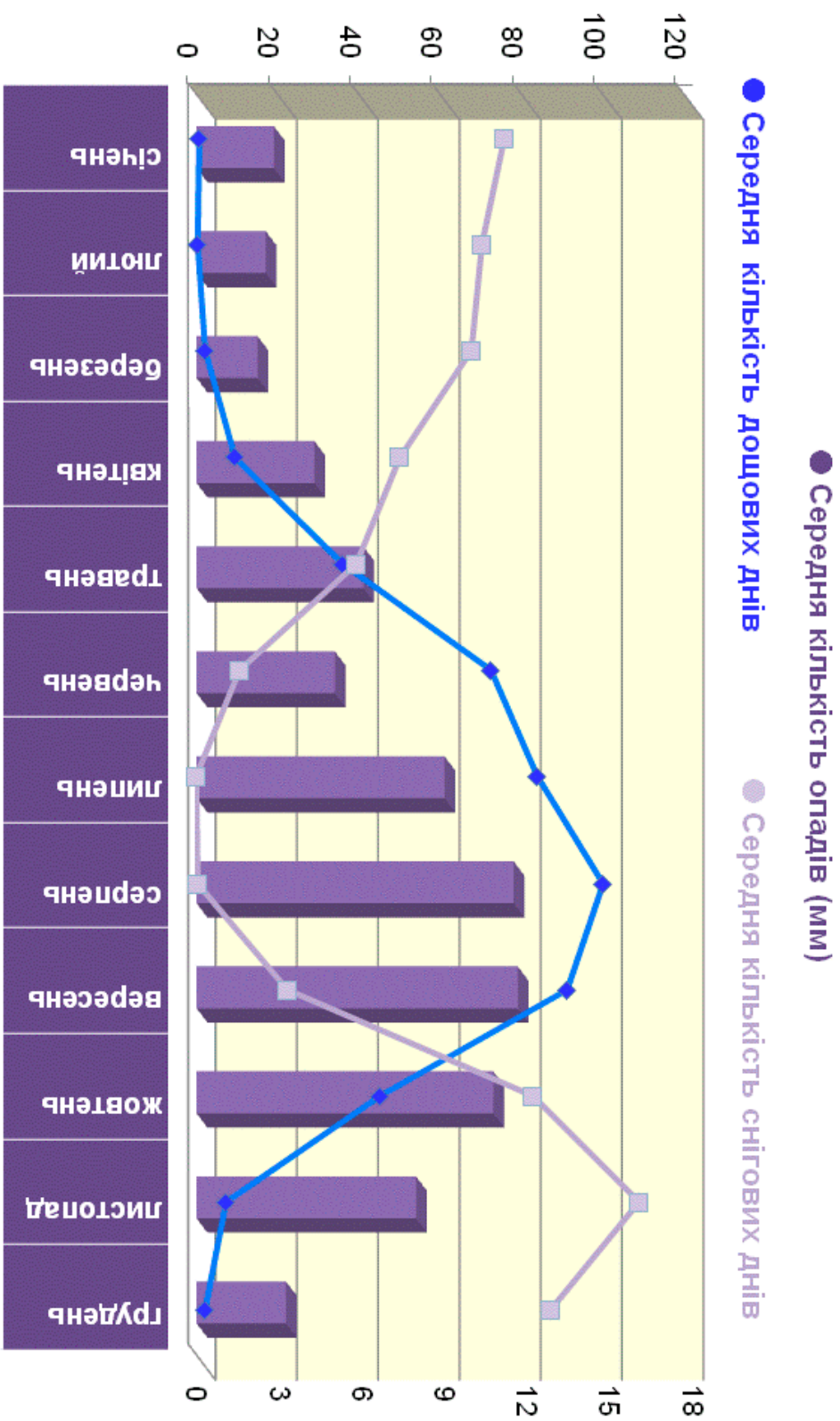
Координати: 49° 53' 58" N 97° 08' 21" W

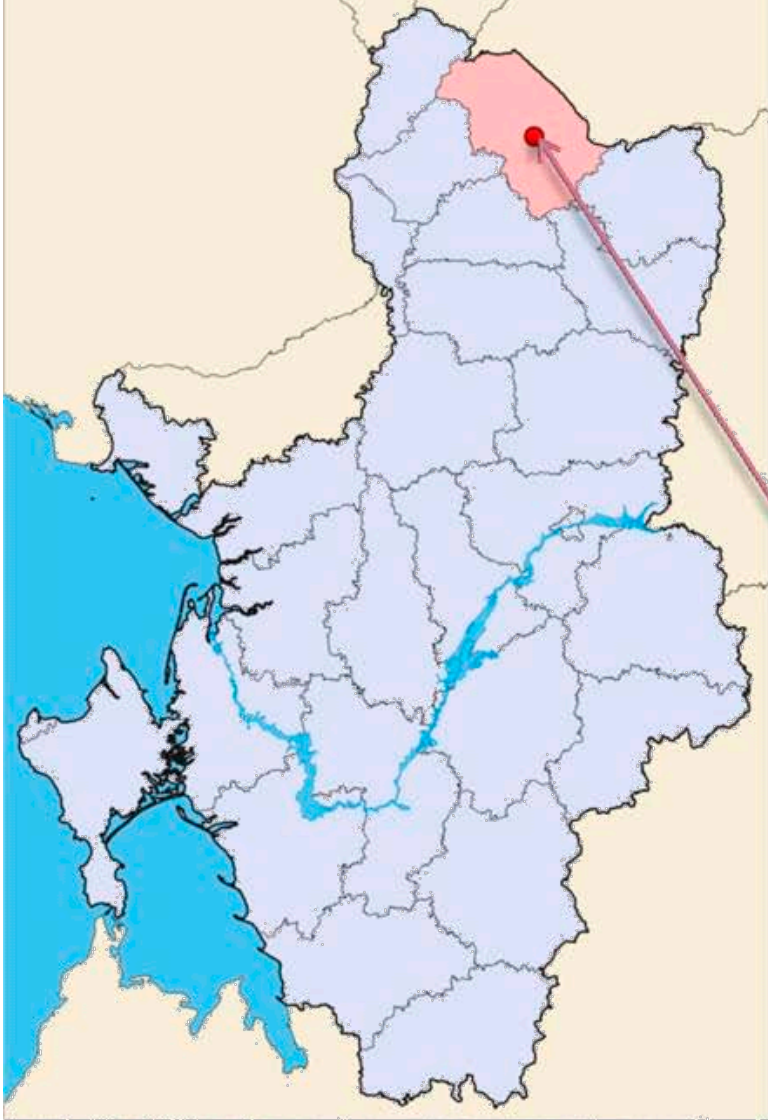

Середня температура (°C) у Вінніпегу

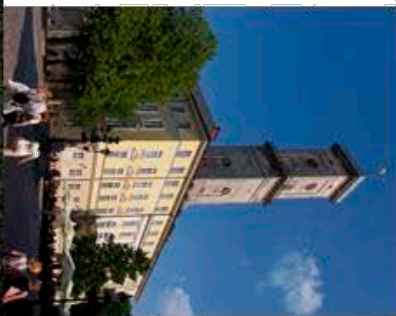
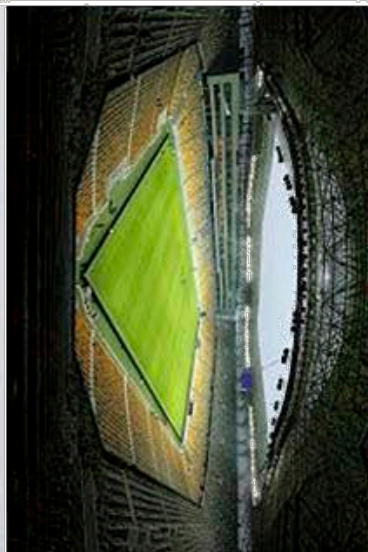
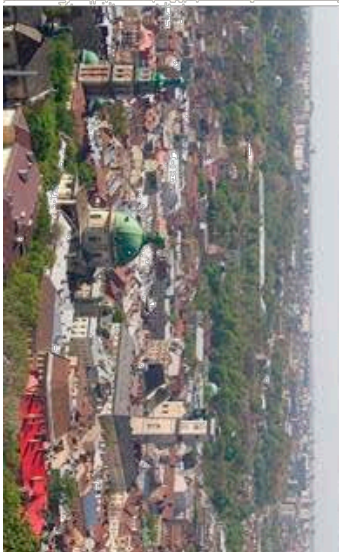
Середня кількість опадів у Вінніперу

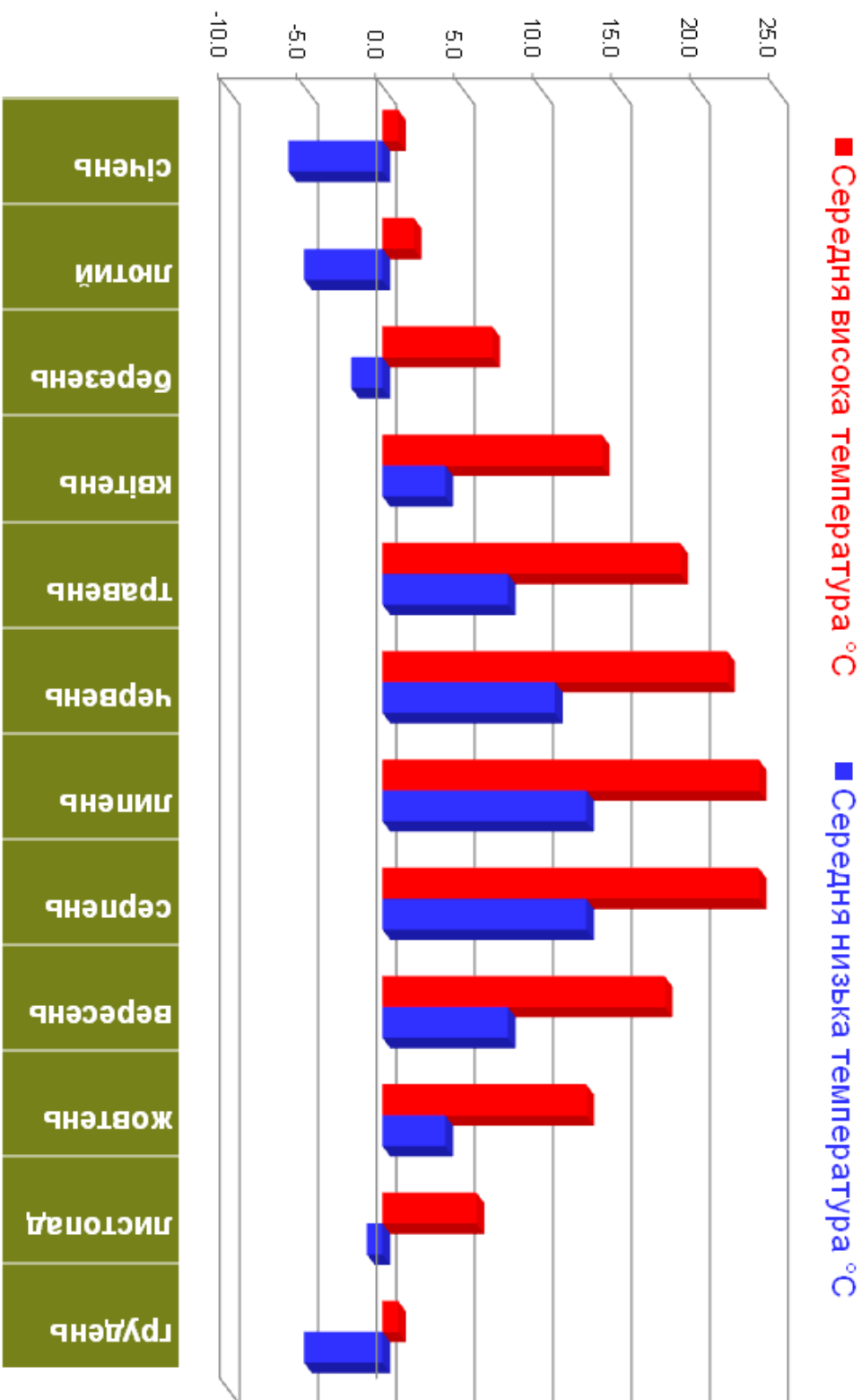

Координати: 49° 51' 0" N 24° 01' 0" E

LVIV - ЛЬВІВ

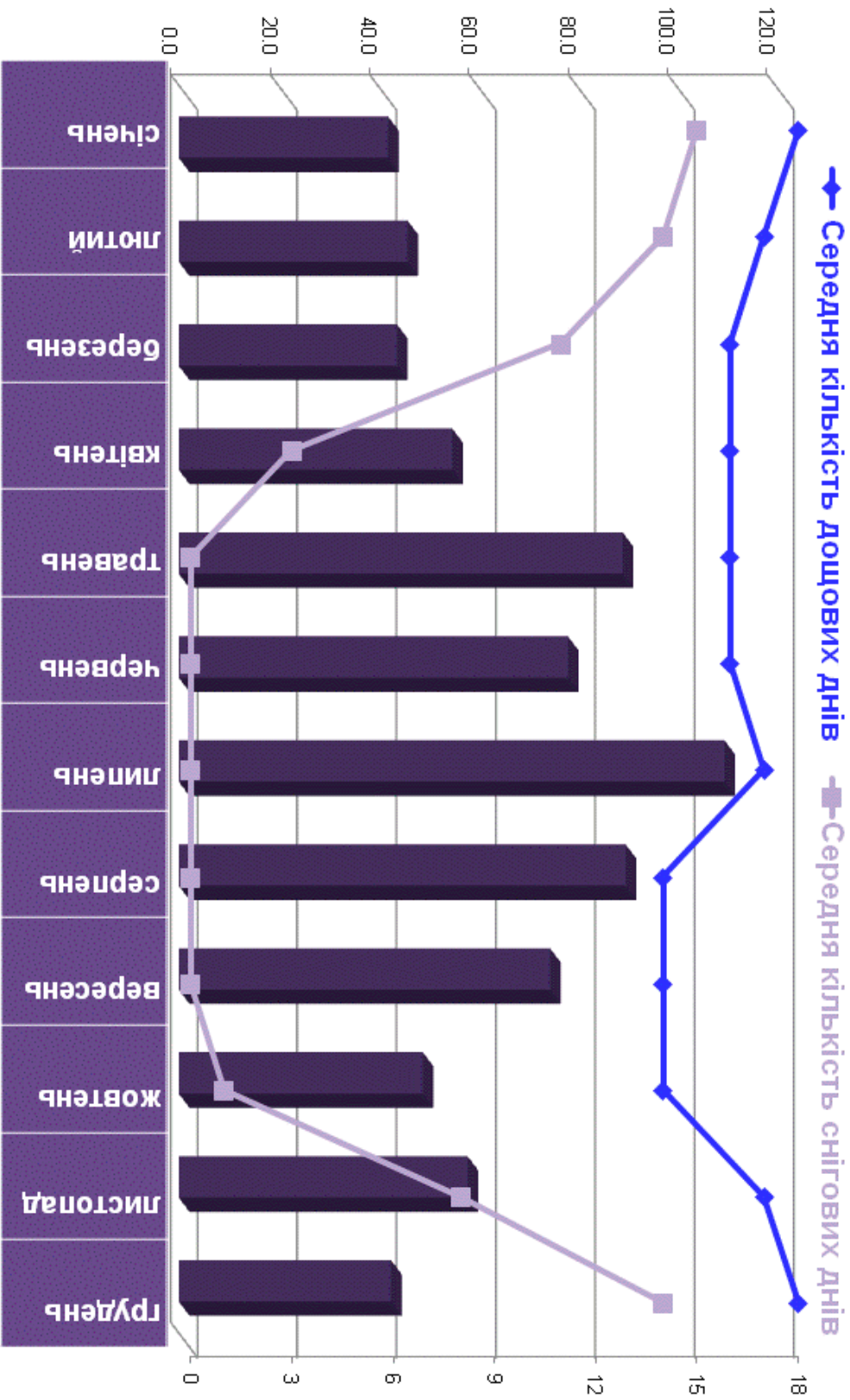

Середня температура (°C) у Львові

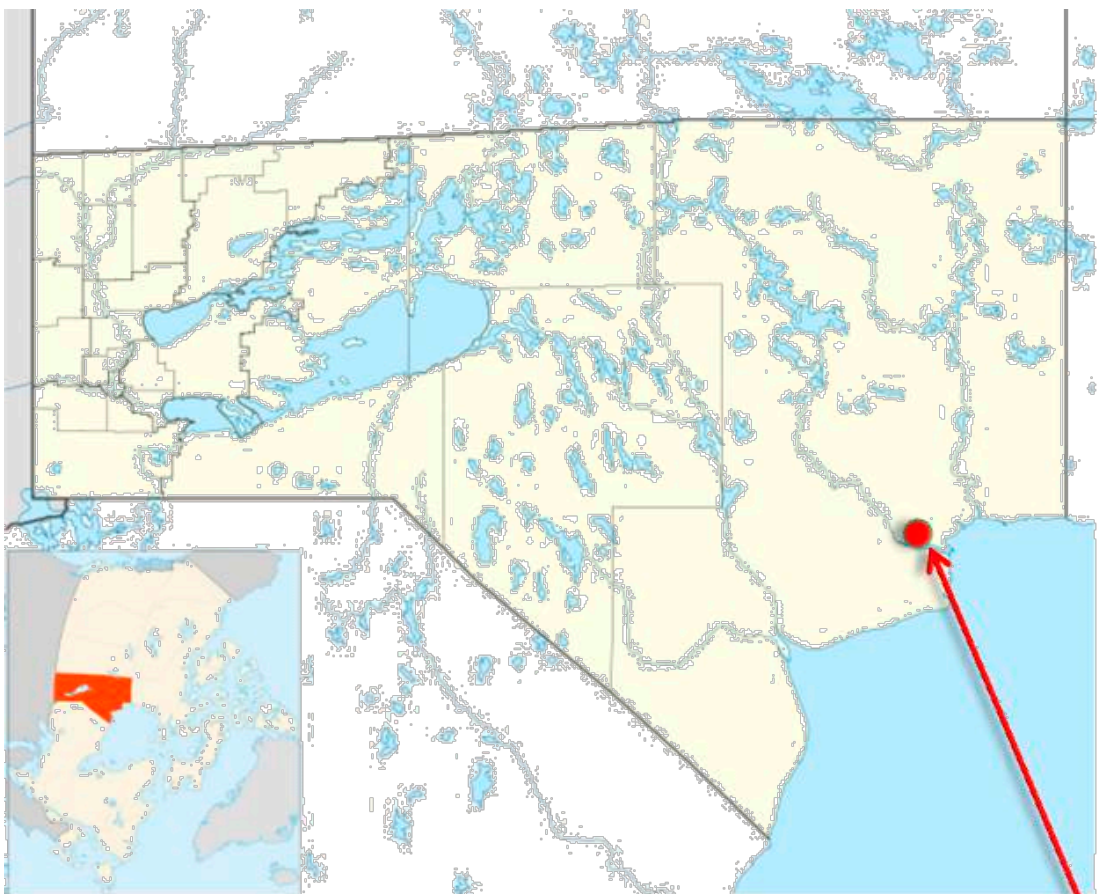

Середня кількість опадів у Львові

● Середня кількість опадів (мм)

Графіки клімату порівняння: Черчіль - Сімферополь

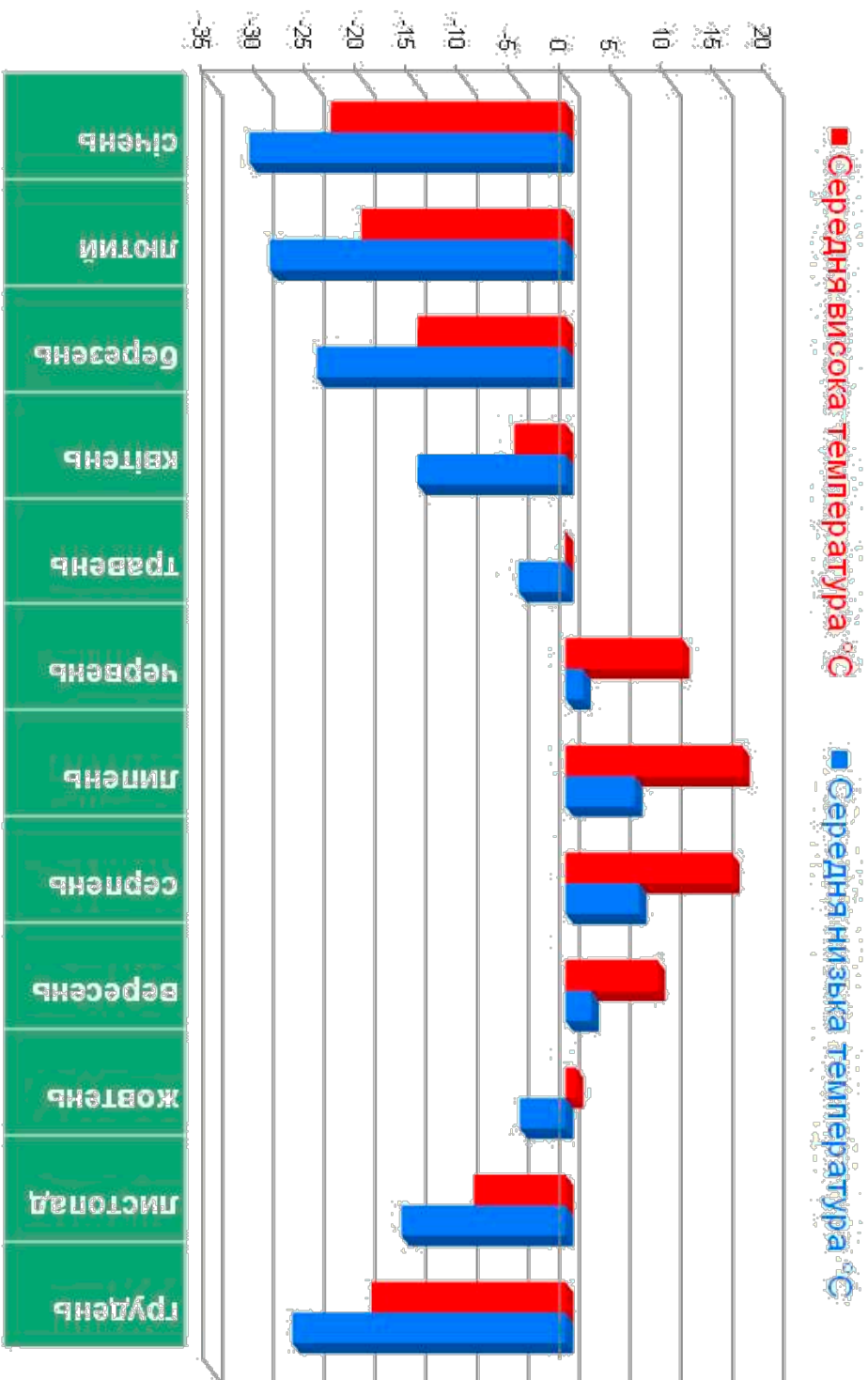

Спірські - Черчілль

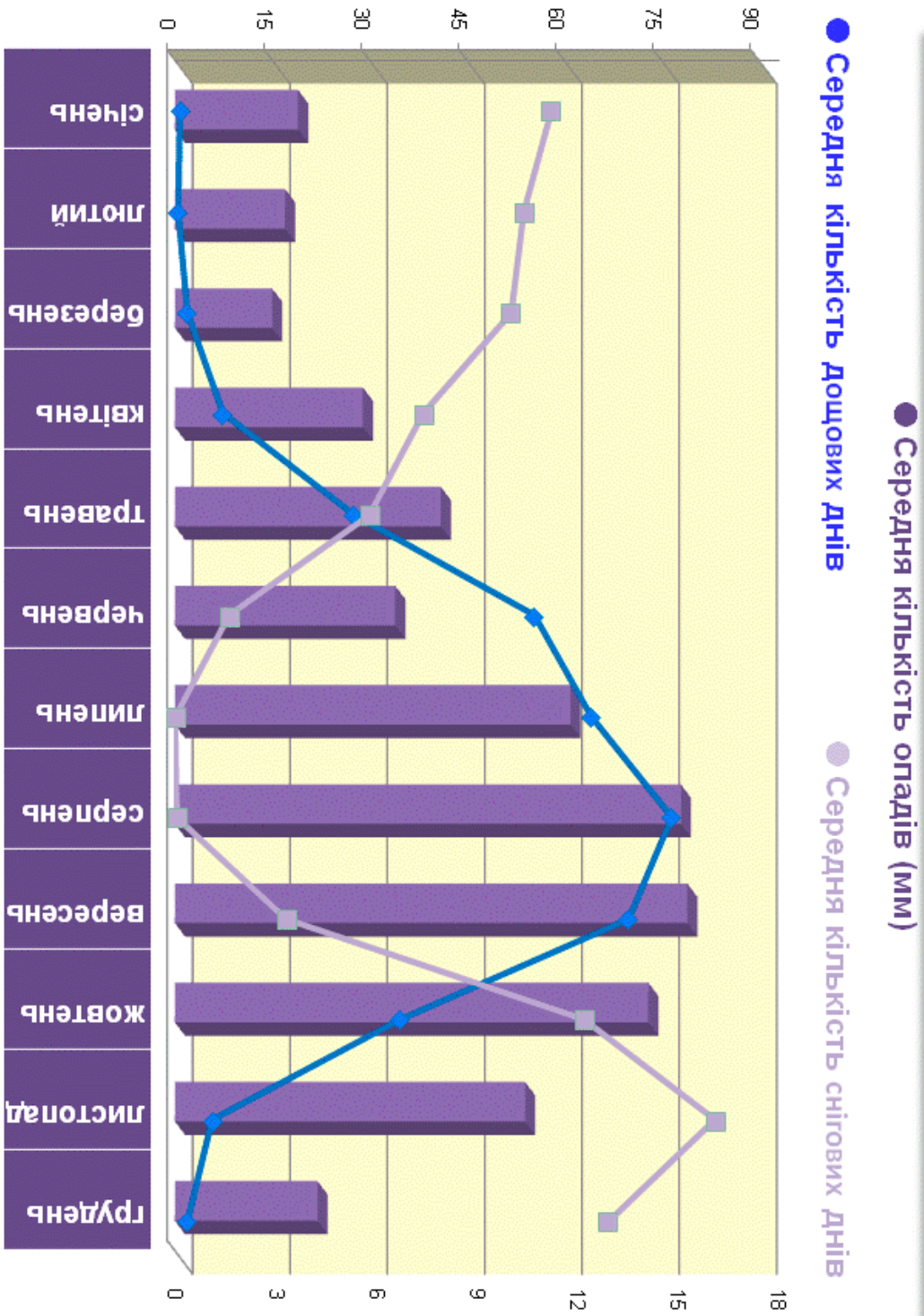
Координати: 58°46'09" N 094°10'09" W

Середня температура (°C) у Черчілі

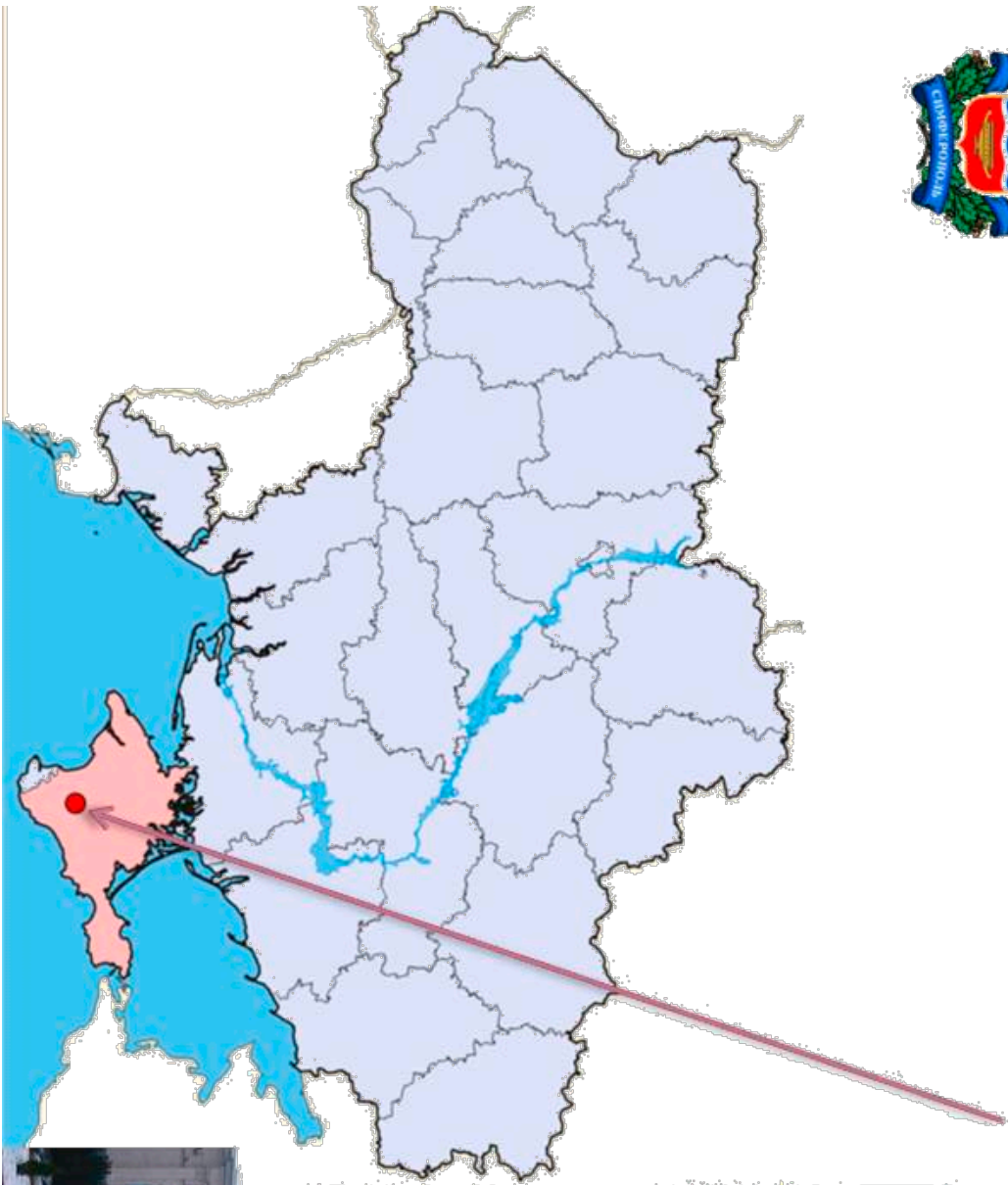
Середня кількість опадів у Черчілі

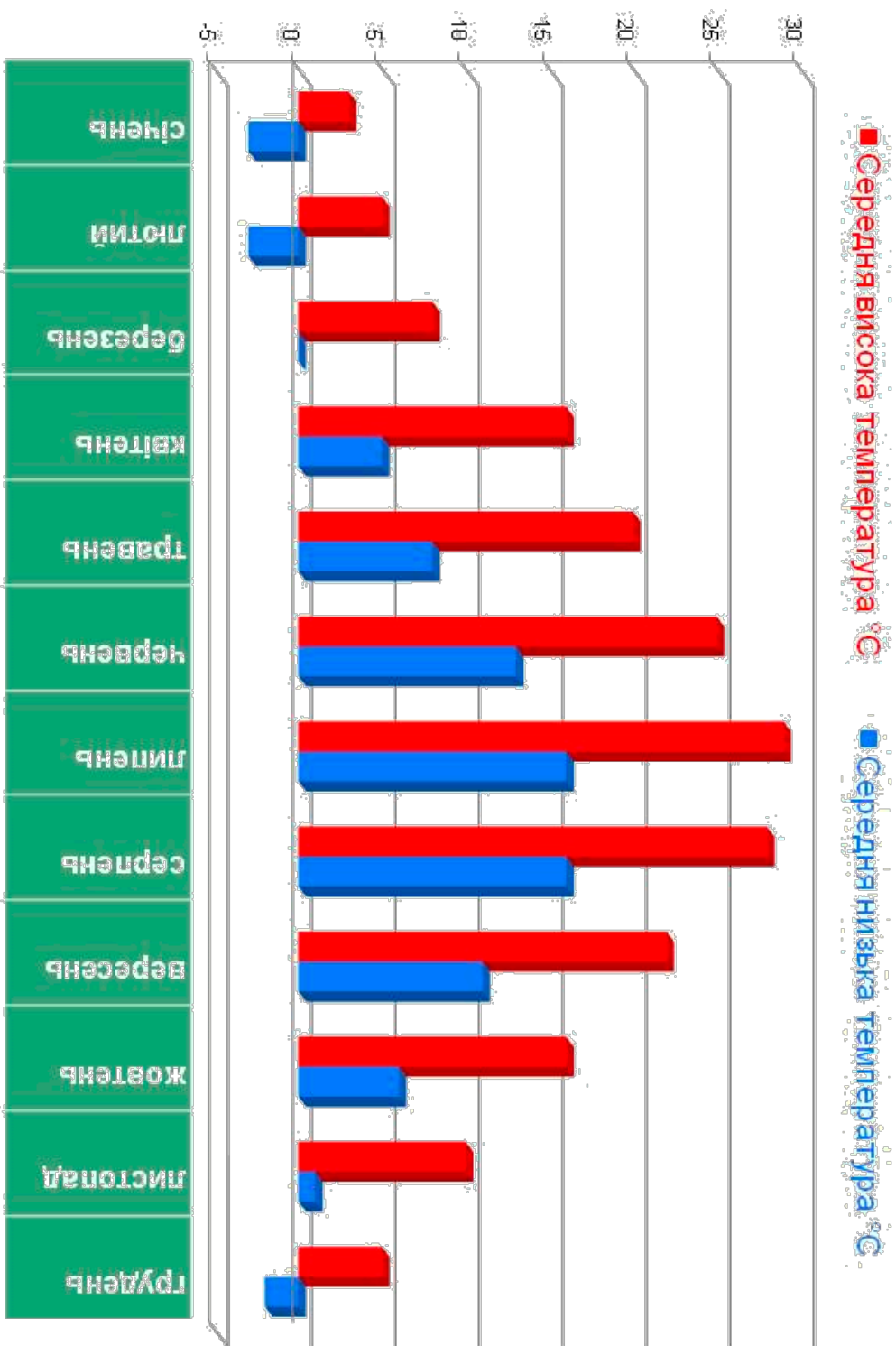

Simferopol - Сімферополь

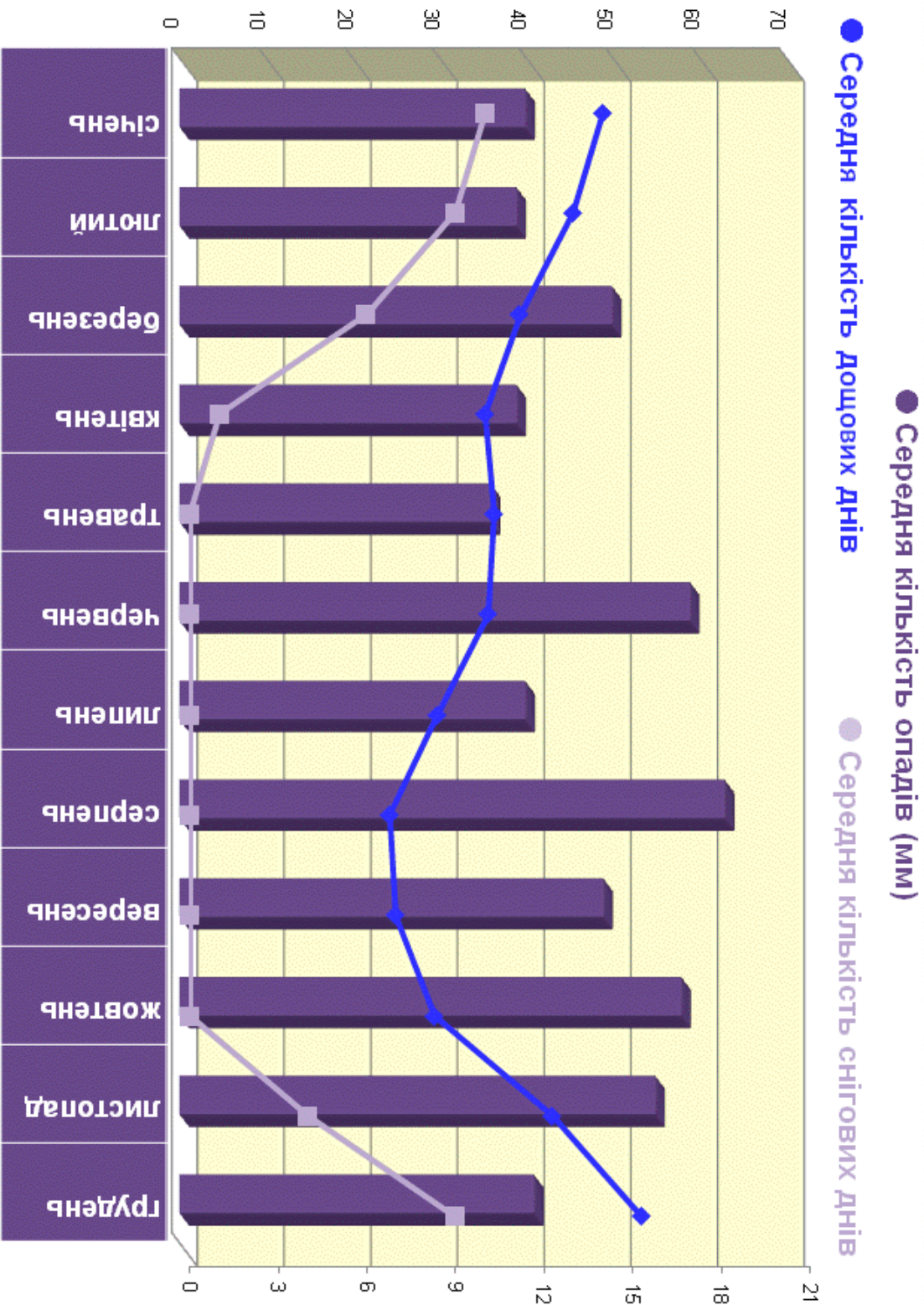
Координати: 44°56'53" N 34°6'15" E

Середня температура (°C) у Сімферополі

Середня кількість опадів у Сімферополі

Ім'я _____

Дата _____

Тема: Клімат в Україні

1. Чи ви знаєте, що таке температура? Знайдіть визначення температури у словнику. Поясніть, де вживаються дані виміри температури: С і F.
2. Чи ви знаєте, що таке клімат? Перегляньте словник і запишіть визначення зі словника.
3. Який клімат у Канаді? Розкажіть про пори року в Канаді.
4. Чи ви знаєте, який клімат в Україні? Розкажіть про пори року в Україні.

Ім'я _____

Дата _____

Тема: Клімат у Канаді й Україні - порівняння.

1. Який клімат у Вінніпегу? Яке місто в Україні має подібний клімат?
2. Яке місто в Україні є містом-побратимом Вінніпегу? Дізнайтеся по інтернету, який клімат і середня температура у Львові й Вінніпегу (www.climate-zone.com)?
3. Дослідіть, яке місто в Україні має самий жаркий клімат?
4. Дослідіть вживаючи інтернет кількість опадів і температуру в Черчілі і Сімферополі?

Ім'я _____

Дата _____

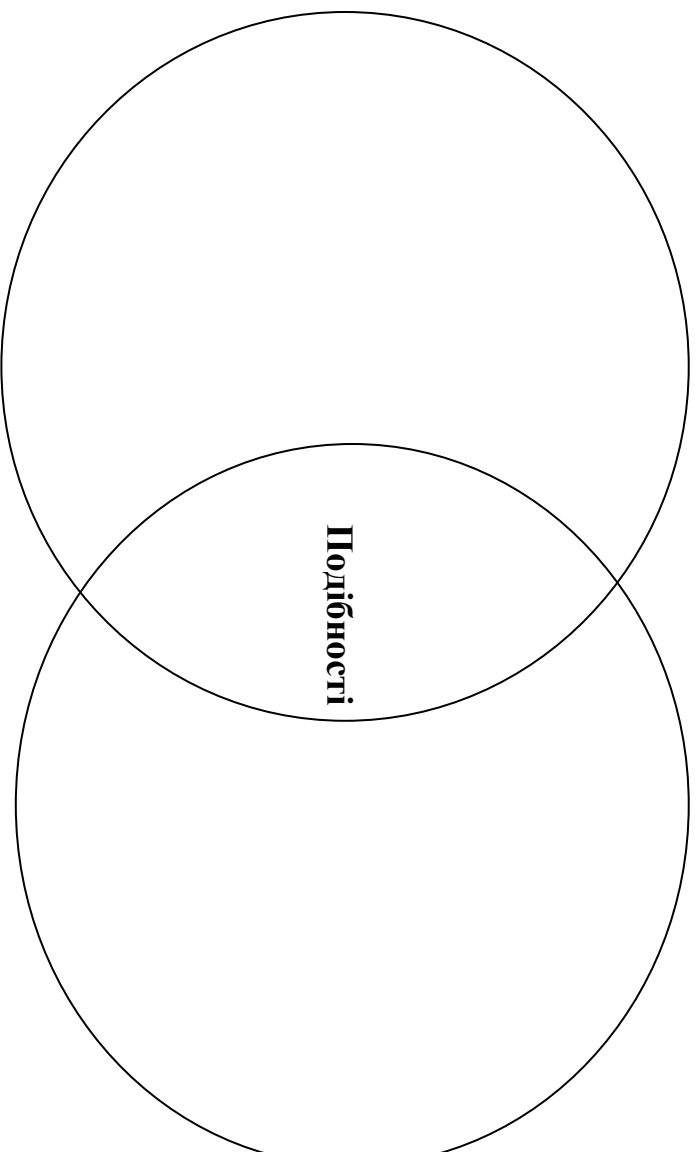
Схема венна-порівняння клімату

Напиши слова, які пояснюють клімат.

_____ і _____
(місто) (місто)

Відмінності

Відмінності

Source: *Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters SL-23*
Електронний посібник з української мови. Передшкільня – 12 класа

Ім'я _____

Дата _____

Як скласти параграф/абзац: Клімат України

Вступне речення

Друге речення

Третє речення

Четверте речення

П'яте речення

Заключне речення

Мій параграф/абзац

Source: Manitoba Education and Training. *Ukrainian Language Arts: A Teacher's Resource of Templates and Blackline Masters* (BLM 25) **SL-16**, Електронний посібник з української мови. Передшкілля – 12 класа

Основними формами земної поверхні є рівнини і гори²

Рівнини — це території суші, які мають рівну поверхню. Рівнини поділяються на низовини і височини.

Низовини позначаються на карті зеленим кольором, а височини — жовтим і світло-коричневим.

На півночі України розташована Поліська низовина.

Поверхня її заболочена, здебільшого з невисокими підвищеннями — горбами. На північному сході її продовжує Придніпровська низовина. Територія її горбиста з безліччю ярів і балок. Через це поверхня здається хвилястою. Південь України займає Причорноморська низовина.

На території України знаходяться височини: Волинська, Подільська, Придніпровська, Донецька і Приазовська. Це також рівнини. Але на них підвищення сягають іноді близько 500 м. Часто трапляються яри і балки.

Отже, на рівнинах є горби, яри й балки.

Яр — це велике заглиблення з крутими схилами на поверхні Землі.

Як він утворюється? Тала чи дощова вода по схилах горба або похилій місцевості стікає струмком. Від цього на ґрунті утворюється спочатку маленька борозенка. З роками вона глибшає і перетворюється на яр.

Через багато років круті схили ярів заростають рослинами, і яри перетворюються на балки.

Гори — це ділянки земної поверхні, високо підняті над рівнинами.

На Землі поодинокі гори зустрічаються рідко. Частіше вони тягнуться рядами. Ряд гір називають гірським хребтом. Між гірськими хребтами є мальовничі долини, течуть бурхливі гірські річки.

Залежно від висоти гори бувають низькі, середні й високі. Низькими є гори заввишки від 500 до 800 м. Висота середніх гір — від 800 до 2000 м. Гори заввишки понад 2000 м називаються високими.

У західній частині України простяглися Карпатські гори. За висотою вони є середніми горами з округлими вершинами. Тільки найвища вершина Карпат — гора Говерла — має висоту 2061 м.

На Кримському півострові дугою височіють Кримські гори. Їх найвища вершина — гора Роман-Кош — заввишки 1545 м.

Джерела, річки, озера, болота, моря, ставки й водосховища — це водойми суші. Якщо вони виникли в природі, їх називають природними, створені людиною — штучними.

Джерело — це місце, де на поверхню землі витікає підземна вода.

Частина дощової і талої води просочується в землю. Вона легко проходить крізь ґрунт і пісок, але затримується глиною. Там вода збирається в підземні озера. У місцях, де глина підходить до поверхні землі, вода витікає на поверхню. Джерела утворюються на дні ярів, балок, на схилах

*For English version, see
<http://ukrmap.su/en-g4/19.html>*

² Source: Украинская Карта (Ukrainian Map) at <http://ukrmap.su/uk-g4/19.html>.

горбів, крутих берегів річок. Джерельна вода холодна і чиста. Адже вона проходить через шар піску й очищається від домішок.

Річки України

Кожна річка має витік — місце, де вона починається. Витоком може бути джерело, озеро, болото або льодовик у горах. Окремі струмки зливаються і дають початок річці. На своєму шляху вона приймає воду інших річок — своїх приток. Заглиблення, по якому тече річка, називається руслом. Місце, де річка впадає в іншу водойму, — це її гирло. Річки впадають в озера, моря, океани й інші річки.

Кожна річка має лівий і правий береги. Щоб їх визначити, потрібно стати обличчям у напрямі течії. Праворуч буде правий берег, а ліворуч — лівий.

Однією з великих рівнинних річок України є Дніпро. Найбільші його притоки — Прип'ять, Десна, Псел, Ворскла, Самара. Дніпро бере початок на території Росії, тече через Білорусь. Але він найширший і найдовший в Україні. Величаво несе свої води Дніпро з півночі на південь. Береги Дніпра і його приток надзвичайно мальовничі.

На півдні нашої країни завершує свій шлях повновода річка Дунай. Вона перетинає на своєму шляху багато країн Європи.

Дністер бере початок у Карпатах. Він протікає по західній частині України. У період дощів або танення снігів у горах ця гірська річка стає дуже бурхливою і виходить з берегів.

До великих річок України належать також Південний Буг і Сіверський Донець.

Озера і болота України

Озеро — водойма, яка виникає в природних заглибинах на поверхні Землі.

Озера бувають великі й малі, глибокі й мілкі, з прісною чи солоною водою. З проточних озер вода витікає, а до безстічних — тільки надходить. Озера поповнюються водою річок, підземних джерел, дощовою і талою водою.

На території України близько 20 тисяч озер. Вони утворюють озерні краї. Найбагатша на озера Поліська низовина. Тут є знамениті Шацькі озера, а серед них — озеро Світязь.

У Карпатських горах більшість озер невеликі, але глибокі. Вода в них прісна, чиста й холодна. Гірські озера вражають красою. Особливо славиться озеро Синевір.

На Подільській височині озера невеликі й неглибокі. Влітку вони добре прогриваються. Біля них ростуть різноманітні рослини і живуть тварини.

Багато озер утворилося біля річки Дунай. Найбільше прісне озеро серед них — Ялпуг, а найглибше — Кагул.

На узбережжі Чорного моря є озера-лимани із солоною водою. Солоними озерами багатий Крим. Найвідоміше — озеро Сиваш, з якого добувають кухонну сіль. Багато кримських озер влітку пересихають.

Поступово озера, особливо мілкі, замулюються, заростають рослинами і з часом перетворюються на болота.

Болото — ділянка надмірно зволоженої земної поверхні. На ній ростуть вологолюбні рослини.

На болота можуть перетворюватися й ділянки землі, де застоюється вода після дощів, розливу річок, танення снігу.

В Україні найбільше боліт на Поліській низовині.

Море — це частина океану, яка врізається в сушу.

Усі моря з'єднані з океанами. Вода в морях солоно-гірка.

На півдні Україну омиває Чорне море. На південному заході — Азовське море. Це моря Атлантичного океану.

Чорне море з'єднане з Азовським морем Керченською протокою. Чорне море глибоке й тепле, його середня глибина 1256 м, а найбільша — 2245 м. Улітку температура води становить +22°...+25°С, а взимку +6°...+8°С. У Чорне море впадають майже всі великі річки України.

Азовське море менше, ніж Чорне. Воно дуже мілке. Його найбільша глибина — 15 м. Улітку в Азовському морі вода нагрівається до +30°С, але взимку вона замерзає.

Фізична поверхня³

Зручний для життя рівнинний характер української землі (95% – рівнина, 5% – гори) здавна приваблював людей. Більша частина території країни – це частина Східноєвропейської рівнини, де низовини – Поліська, Придніпровська та Причорноморська (із плоскою поверхнею і середньою висотою менше 200 м) – чергуються з височинами – Волинською, Подільською та Придніпровською – на Правобережжі Дніпра та Донецькою і Приазовською – на сході Лівобережжя (з горбистою поверхнею, розчленованою балками і ярами та висотами 200-500 м). На низовини припадає 70%, на височини – 25% території України. Найнижча точка рівнини (-5 м нижче рівня моря) – в Одеській області біля Куяльницького лиману; найвища – гора Берда (515 м) – на Хотинській височині в Передкарпатті. Середня висота рівнинної частини становить 175 м над рівнем моря.

For English version, see
<http://ukrmap.su/en-g9/52.html>

Гори в Україні є складовою частиною великого Альпійсько-Гімалайського гірського поясу. На Карпати припадає близько 4%, Кримські гори – близько 1% площі держави. Гірський рельєф досить плавний, без скелястих піків і льодовиків, із широкими долинами річок, і тільки подекуди зустрічаються стрімкі ущелини.

Гора Говерла (2061 м) – найвища точка України – знаходиться на масиві Чорногора Українських Карпат. Найвищою точкою Кримських гір, які займають крайній південь Кримського півострова, є гора Роман-Кош (1545 м).

³ Source: Украинская Карта (Ukrainian Map) at <http://ukrmap.su/uk-g9/52.html>

Природні зони України. Рослинний і тваринний світ⁴

Якщо мандрувати сушею від Північного полюса на південь, то можна спостерігати, що великі ділянки земної поверхні з однаковою природою змінюють одна одну. Такі ділянки Землі називають природними *зонами*.

*For English version, see
<http://ukrmap.su/en-g4/20.html>*

У природній зоні однакова погода впродовж року, подібні ґрунти, рослини і тварини.

У північній півкулі з півночі на південь розташовані такі природні зони: арктичні пустині, тундра, тайга, мішані ліси, лісостеп, степи, пустині.

У горах природні зони змінюються від підніжжя до вершин.

Територія України лежить у зонах мішаних лісів, лісостепів і степів. Українські Карпати і Кримські гори вважають окремими природними (фізико-географічними) країнами.

Мішані ліси

Зона мішаних лісів займає північну частину України. Її поверхня рівнинна. Зону мішаних лісів називають Українським Поліссям. На території цієї природної зони багато річок. Це — край озер і боліт. Там створена велика штучна водойма — Київське водосховище.

У зоні мішаних лісів весна прохолодна. Літо тепле, вологе. Влітку сонячні промені добре нагрівають землю, адже сонце високо піднімається на небосхилі. Осінь дощова. Зима сніжна, не дуже холодна, з відлигами.

Завдяки значній кількості опадів річки Полісся повноводні. Навесні, під час танення снігів на них бувають тривалі повені. Дощова і тала вода повільно просочується в ґрунт, тому й утворюються болота. Підземні води виходять на поверхню численними струмками. Вони живлять річки, озера, болота.

У лісах рослини ростуть *ярусами*. *Верхній* ярус утворюють дерева. *Середній*, який називають підліском, — кущі. *Нижній* — трав'янисті рослини і гриби.

У північній частині зони мішаних лісів переважає хвойне дерево сосна звичайна і листяне — дуб звичайний. Південніше, крім дуба, разом із сосною ростуть граб, береза, липа, осика, клен, вільха. Підлісок утворюють кущі ожини, шипшини, барбарису, ліщини, малини. На заболочених місцях поширені брусниця і чорниця.

Ранньою весною в лісі першими зацвітають підсніжники, проліски, ряст, анемона. Пізніше — конвалія, фіалки, купина, сон-трава. Влітку між деревами залишаються лише вологолюбиві, тіневитривалі рослини — папороті, мохи, копитняк. Інші трав'янисті рослини ростуть на галявинах і узліссях. Серед них: звіробій, деревій, валеріана, ромашка, іван-чай. У мішаних лісах багато грибів.

Восени з листяних дерев і кущів опадає листя. Більшість трав'янистих рослин відмирає. Опале листя і відмерлі рослини утворюють лісову підстилку, яка затримує вологу в ґрунті. Поступово перегниваючи, вона перетворюється на поживні речовини для рослин.

⁴ Source: Украинская Карта (Ukrainian Map) at <http://ukrmap.su/uk-g4/20.html>

У зоні мішаних лісів різноманітний тваринний світ. Тут водяться трав'яїдні звірі: зубр, лось, олень благородний, козуля, заєць, миші. Хижі — вовк, лисиця, рись, тхір чорний, куниця лісова. Є також і всеїдні — дика свиня, борсук, білка, їжак.

Біля лісових водойм селяться бобри, видри, ондатри. У лісі й на узліссях живуть гадюки та ящірки. З водою пов'язане життя вужів, жаб, тритонів. Річки й озера багаті на рибу.

У лісовій підстилці, під корою дерев, на рослинах живе багато комах. Вони є кормом для птахів. Більшість птахів прилітає навесні з теплих країв. Це — солов'ї, зозулі, шпаки, мухоловки, іволги. На лісових озерах і болотах з'являються лелека біла, журавель сірий, кулики, лебеді. Постійними мешканцями зони мішаних лісів є рябчик, глухар, тетерук, сова сіра, дятел великий.

Щоб зберегти і примножити природу зони мішаних лісів, створено Поліський, Рівненський та інші заповідники.

Лісостеп

Чим далі на південь від зони мішаних лісів, тим більше з'являється безлісних ділянок — ділянок степу. Територія, на якій чергуються ділянки лісу і степу, називається лісостеповою зоною.

У лісостеповій зоні тепле літо і помірно холодна зима. Опадів випадає менше, ніж у зоні мішаних лісів, але більше, як у степах. На степових ділянках переважає чорноземний ґрунт. Природні умови сприятливі для росту і розвитку дикорослих та багатьох культурних рослин. У цій зоні переважно трапляються ділянки листяних лісів. Там живуть тварини, більшість яких поширені і в зоні мішаних лісів.

Степ

На південь від лісостепу до Чорного й Азовського морів розкинулася безлісна територія — степова зона України. Поверхня степів рівнинна, з горбами, ярами й балками.

У зоні степів сонце знаходиться вище на небосхилі, ніж у зоні мішаних лісів. Тому, сонячні промені падають на степову зону пряміше і дужче нагрівають земну поверхню.

У степах літо довге, сонячне, жарке. Опадів випадає мало. Осінь тепла. У другій половині осені йдуть дощі. Зима коротка, холодна, малосніжна. Весна настає рано. Через те, що температура повітря різко підвищується, волога з ґрунту швидко випаровується.

Навесні і влітку гарячі суховії часто зумовлюють посухи. Взимку холодні вітри спричиняють хуртовини й чорні бурі. Вони руйнують родючий шар ґрунту.

Степовою зоною до морів течуть великі річки України. У дельті Дунаю багато прісних озер, а на узбережжі Чорного моря — солоних озер-лиманів. На Дніпрі побудовано каскад штучних водойм — водосховищ.

У степовій зоні ростуть трав'янисті рослини. Деревя і кущі зустрічаються на берегах водойм і в балках. Тільки там їм вистачає вологи.

Яскравий і різнобарвний степ ранньою весною. Коли в ґрунті ще достатньо вологи, з'являються ранньоквітучі рослини: півники, гіацинти, крокуси, горицвіт, тюльпани, півонії, маки. До настання спеки рослини відцвітають і дають насіння. Їх наземна частина відмирає. У ґрунті залишаються бульби, цибулини, кореневища, де накопичуються поживні речовини. Завдяки цим речовинам рослини виростуть і розквітнуть наступної весни.

Ранньоквітучі змінюються рослинами, які пристосувалися до спеки й нестачі вологи.

Улітку в степу з'являються полин, типчак, ковила. Одні рослини мають довге коріння, яким з глибини дістають воду. В інших — жорсткі або вузькі опушені листки. Через них випаровується дуже мало води.

У середині літа від спеки починають висихати всі рослини. Вітер підхоплює їх і котить клубками по степу, витрушуючи дозріле насіння. У цю пору степ сірий і непривітний.

У степовій зоні бідніший тваринний світ, ніж у лісі. Майже всі тварини набули жовто-сірого забарвлення, яке робить їх менш помітними серед пожовклої трави.

Більшість тварин живе в норах. Це гризуни: бабаки, ховрахи, хом'яки, миші, тушканчики. Добре розвинутими передніми зубами вони гризуть рослини. Риють нори лисиці, тхори, борсуки. Для звірів нори є схованкою під час небезпеки й несприятливої погоди, місцем народження малят. А для деяких з них — місцем зимового сну або сплячки, накопичення запасу кормів. У норах дрібних звірів селяться плазуни, зокрема гадюка степова, черепаха степова, ящірка прудка.

Завдяки вмінню швидко бігати від ворогів рятуються рідкісні степові птахи — дрофа, стрепет. З ранньої весни в степах чути спів жайворонка степового. Подає голос і перепілка. Походжає рідкісний птах — журавель степовий. Високо в небі літають хижі птахи: орел степовий, кібчик, лунь степовий, боривітер. Вони полюють на гризунів і дрібних птахів.

У степах безліч комах: метеликів, жуків, сарани, коників. Кормом для них є різні частини рослин. Комахи, в свою чергу, є кормом для птахів, плазунів і земноводних.

Для збереження природи в степовій зоні створено заповідники, серед яких: Асканія-Нова, Луганський, Український степовий.

Карпатські гори

Карпатські гори, які знаходяться в Україні, називають Українськими Карпатами.

Українські Карпати — гори, середні за висотою. Вони утворені кількома гірськими хребтами. Між ними розкинулися мальовничі долини.

Карпатські гори — це місце в Україні, де випадає найбільше опадів: дощів — навесні і влітку, снігу — взимку. Весною сніг довго лежить на округлих вершинах гір, але з часом тане під променями сонця. Після дощів і танення снігу вода потоками збігає з гір у долини й часто спричиняє повені.

З гір тече безліч струмків і річок. Там беруть початок Дністер, Прут і їх найбільші притоки. У Карпатах трапляються невеликі, але досить глибокі озера з кришталево-чистою холодною водою.

Біля підніжжя, на схилах гір, росте листяний ліс. Його утворюють дуб, граб, липа, клен, бук. Вище — холодніше, тому з'являються хвойні дерева — ялиця і ялина європейська, яку називають смерекою. З листяних переважає бук. Ліс стає мішаним. Підлісок листяного і мішаного лісів утворюють кущі малини, ліщини, ожини, шипшини. На узліссях і галявинах ростуть трав'янисті рослини, більшість з них лікарські. Під деревами багато грибів: білих, підберезників, підосичників, маслюків, опеньків.

Чим вище підніматися в гори, тим листяних дерев дедалі менше. Ліс стає хвойним. Крім смереки і ялиці, у ньому росте модрина. Хвойні дерева холодостійкіші, ніж листяні. Хвойний ліс темний, вологий. Грунт між деревами вкритий мохами. На галявинах ростуть низенькі кущики брусниці й чорниці.

На вершинах Карпат хвойні ліси змінюються чагарниками із сосни гірської і ялівцю. За ними розкинулися гірські луки — полонини. Вони вкриті різнобарвно квітучими трав'янистими рослинами.

У Карпатських горах водяться такі самі тварини, що й у природних зонах на рівнинах. Це звірі: олень благородний, заєць, лисиця, вовк, куниця, видра, дика свиня, борсук, білка. Птахи — тетерук, рябчик, дятел строкатий, синиця чорна і синиця чубата, багато співочих перелітних птахів.

Але є тварини, які частіше зустрічаються саме в Карпатах. Серед звірів — ведмідь бурий, кіт лісовий, рись, з птахів — лелека чорний, орел, беркут, шишкар ялиновий, дятел чорний, зміїд. Тільки в карпатських лісах трапляються: білка карпатська, полівка снігова, глухар карпатський. Плазунів і земноводних у горах не багато видів. Це — саламандра плямиста, тритон карпатський, полоз лісовий, ящірка живородна, жаба прудка і квакша. У швидких гірських річках водиться риба форель. У лісовій підстилці, на деревах, куцах і трав'янистих рослинах живуть комахи та їх личинки.

Щоб зберегти природу Карпат, створено заповідники: Карпатський і Горгани.

Кримські гори

Кримські гори межують із зоною степів і Чорним морем. Від моря їх відділяє рівнинна смуга узбережжя різної ширини. До степу спускаються пологі схили гір, а до моря — круті скелі.

У горах зустрічаються чудернацькі стовпи, піраміди, химерної форми скелі. Багато також печер і глибоких колодязів, у яких не тане товстий шар льоду. Все це — результат роботи сонця, вітру і води.

Кримські гори є вологим островом у сухому Криму. Взимку в горах випадає багато снігу, частими є завірюхи. Навесні йдуть дощі, влітку — грозові зливи. Осінь у горах суха і тепла.

Гірські річки течуть глибокими вузькими ущелинами. Під час танення снігу і дощів вони бурхливі. У спеку маленькі річки пересихають.

У Кримських горах, як і в Карпатах, рослинний світ змінюється від підніжжя до вершини. Найнижче на схилах гір розкинувся ліс з дуба пухнастого і ялівцю високого. Серед них зустрічається сунічне дерево, фісташка. У підліску росте — ялівець колючий, шипшина, вовчі ягоди, кизил, плющ. Третій ярус у цьому лісі утворюють різні трав'янисті рослини. Навесні квітнуть підсніжники, крокуси, гіацинти. Влітку — кропива глуха, жовтець роздільний, борщівник пухнастий, аденофора кримська, які занесені до Червоної книги.

Вище в гірському лісі з'являється дуб скельний і сосна кримська, а в підліску — жасмин, терен колючий. Ще вище — в горах — у лісі панують граб і бук разом із сосною кримською.

На плоских вершинах Кримських гір розкинулися гірські луки — яйли. На яйлах немає затінку, мало вологи. Адже частина дощової і талої води швидко збігає по схилах, а частина — випаровується. На яйлах зростають трав'янисті рослини, які пристосувалися до посушливих умов. Це — ковила, типчак, шавлія, костриця, стоколос, осока, чебрець, еспарцет.

У Кримських горах водяться тварини різних груп, бо є всі необхідні умови для їхнього життя.

На пологіх схилах у листяних лісах водяться олень благородний, козуля, а на крутих схилах — гірський баран — муфлон. Також зустрічаються заєць-русак, куниця кримська, лисиця кримська гірська, ласка, борсук, дика свиня, їжак, кажани.

У гірських лісах живе багато птахів. Серед них: сойка кримська, дятел строкатий, синиця чорна, шишкар ялиновий. У горах гніздяться хижі птахи: сип білоголовий, гриф чорний, орлан-білохвіст.

Рептилій і земноводних там не багато видів, але більшість з них — рідкісні. Це — полоз леопардовий, ящірка скельна, гефон кримський, ропуха зелена, черепаха болотяна.

Кримські гори населяють різні комахи: жуки, метелики, бабки, джмелі, цикади. Рідкісними є — богомол, турун кримський, вусач альпійський.

Для збереження природи Кримських гір створено Кримський і Ялтинський заповідники.

Як область Кримських гір виокремлюють Південний берег Криму — смугу суші завширшки від 1 до 12 км між Кримськими горами і Чорним морем.

Сонячні промені майже прямовисно падають на Південний берег Криму. Вони приносять багато світла і тепла. Наприклад, у місті Ялті на рік буває близько 210 сонячних днів.

Весна розпочинається рано. Літо майже бездощове, довге і спекотне. Оподи випадають восени і взимку. Зима дуже тепла, тому сніг одразу тоне.

На погоду також впливають Кримські гори і Чорне море. Гори в усі пори року захищають Південний берег Криму від холодних північних вітрів. Улітку море прохолодніше, ніж суша. Його прохолода зменшує літню спеку. За літо вода в морі добре нагрівається. Взимку вона поступово віддає тепло, зігріваючи повітря над узбережжям.

Природні умови Південного берега Криму сприяють росту і розвитку рослин. Тут зустрічаються зарості ялівцю деревовидного, дуба пухнастого, скипидарного дерева. Ростуть рослини, які на зиму не скидають листя. Так вони пристосувалися до посушливого літа і теплої зими. Це — суничне дерево, рускус, плющ деревовидний.

Зачаровують своєю красою вічнозелені рослини. Серед них: стрункий кипарис, розкішні пальми, магнолія з великими запашними квітами, могутній кедр ліванський і лавр. Ці рослини ростуть у парках, прикрашають міста і селища. Їх у ці краї давно завезли з багатьох куточків Землі.

Різноманітний тваринний світ Південного берега Криму. Тут живе багато комах: метелики, жуки, коники, бабки, джмелі. Серед них є рідкісні: метелик-бразник мертва голова, жуки — турун кримський і вусач альпійський. Вони занесені до Червоної книги України. Комахи є кормом для земноводних, плазунів, птахів, звірів — кажанів.

Кожної весни в гаї та парки прилітають птахи: корольки, мухоловки, солов'ї, дрозди. На березі селяться чайки, баклани і качки, які живляться рибою.

Полювати на дрібних гризунів, зайців, білок прилітають з гір хижі птахи: орли, яструби, соколи-сапсани.

У цих місцях водяться жаби, ящірки, зокрема безнога ящірка — жовтопузик, змії.

Для збереження й охорони природи Південного берега Криму створено заповідники: Карадазький і мис Мартьян.

Сонце нагріває поверхню Землі. Від неї нагрівається повітря. Тепле повітря легке. Воно піднімається вгору, де поступово охолоджується. Чим вище підніматися вгору, тим холодніше. Це можна відчутти в горах. Улітку біля підніжжя і в долинах спекотно, а на високих вершинах лежить сніг і лід.

Розміщення населення⁵

Населення України становить 46 372,7 тис. осіб (на 01.01.2008 р.). За цим показником наша держава посідає шосте місце в Європі після Росії, Німеччини, Великої Британії, Італії та Франції.

Середня густина населення України – 77 жителів на 1 км², але розміщене воно нерівномірно. З карт

Розміщення населення видно, що найбільша загальна густина – в індустріально розвиненій Донецькій області та прилеглих регіонах, а також у Галичині, Буковині та Закарпатті. Найменша – у Чернігівській області, а також у Поліссі та степовій зоні. Найбільша ж густина сільського населення в західних регіонах обумовлена історичним фактором – ці землі були заселені й освоєні значно раніше. Динаміка чисельності населення України відображає вплив постійних війн козацької доби (з Польщею, Туреччиною, Росією), лихоліть радянських часів (визвольні повстання 1917-20 рр., голодомори 1920-22 рр., 1932-33 рр., масові репресії 1937-38 рр., Друга світова війна, післявоєнна розруха). Певною мірою на кількість населення вплинули стимульований радянським урядом відтік населення до східних регіонів СРСР у 1953-54 рр. та Чорнобильська трагедія 1986 року.

Демографічна криза, передумови якої склалися ще за радянських часів, повною мірою виявила себе в 1993-1994 рр. І хоча, завдяки поліпшенню економічної ситуації та впровадженню урядових заходів зі стимулювання народжуваності, негативні демографічні тенденції дещо зменшилися, втім, депопуляція та старіння населення в державі триває.

Тривала демографічна криза зумовила зменшення населення України особливо у сільській місцевості, до того ж тепер у державі не п'ять, а чотири міста-мільйонери (у колись мільйонному Донецьку тепер проживає 988 тисячі жителів)

Донецька, Харківська, Луганська, Дніпропетровська області є найбільш урбанізованими в Україні. Саме в цьому регіоні зосереджена найбільша кількість промислових підприємств держави. Це пояснюється тим, що в повоєнні роки саме в ці області був спрямований основний потік людей з інших республік СРСР та регіонів України на відбудову економіки держави.

Переважає в Україні жіночої частини населення пояснюється тим, що чоловіки частіше задіяні в галузях господарства, пов'язаних з підвищеним травматизмом і ризиком для життя. Крім того, саме чоловіки є основою будь-якої армії, отже, найбільші людські втрати країни у війні припадають саме на них.

Етнічний склад населення⁶

Частка українців у всьому населенні України становить майже 78 %. В усіх областях держави більшість населення – українці. Найбільше їх проживає в центральних та західних областях, найменше – в Донбасі, на Одещині, а також у Криму – єдиному регіоні, де українці за чисельністю на

*For English version, see
<http://ukrmap.su/en-g9/54.html>*

*For English version, see
<http://ukrmap.su/en-g9/57.html>*

⁵ Source: Украинская Карта (Ukrainian Map) at <http://ukrmap.su/uk-g9/54.html>

⁶ Source: Украинская Карта (Ukrainian Map) at <http://ukrmap.su/uk-g9/57.html>

другому місті. У Черкаській, Волинській, Полтавській, Чернігівській, Тернопільській областях кількість українців сягає 90 і більше відсотків населення. Понад 70 % українців в національному складі Харківської, Миколаївської, Дніпропетровської, Херсонської областей. Майже 55% сягає частка українців у населенні Одеської, Луганської, Донецької областей.

На загальному тлі розселення українців вирізняються ареали зі змішаним національним складом. Наприклад, в АР Крим – росіяни, українці та кримські татари; українці та росіяни в Донецькій та Луганській областях; українці та угорці в Закарпатті, українці, росіяни, болгары, молдовани, євреї, гагаузи на Одещині. Виділяються невеликі територіальні осередки, де переважають росіяни, молдовани, румуни, татари, гагаузи тощо.

Згідно даних перепису населення 2001 р., в нашій державі проживає більше 10,5 млн, (22,2% від загальної кількості населення) представників інших національностей. Найбільшими національними меншинами є росіяни 8,3 млн (17,3%), білоруси 276 тис., молдовани 0,259 тис., болгары 0,205 тис.

Найбільш строкатий національний склад мають великі міста. У карпатських регіонах зосереджені місця проживання таких етнографічних груп українців, як бойки, лемки, гуцули, що вирізняються серед інших самотністю творів художніх промислів та фольклору.

Розміщення українців у світі⁷

Протягом останніх 150 років мільйони українців з різних причин полишали свої домівки.

Процес утвердження капіталістичних відносин в Україні супроводжувався малоземеллям та повним обезземеленням селянства. Селяни, втративши основне джерело існування, прагнули повернення до традиційного способу життя. Отже, метою українських селян стають пошуки вільних земель.

*For English version, see
<http://ukrmap.su/en-g9/58.html>*

Продовжився розпочатий ще з кінця XVIII – початку XIX ст. переселенський рух українців у Поволжя та на Північний Кавказ. У другій половині XIX ст. кількість українського населення досягла майже 400 тис. чол. у Нижньому Поволжі та 1,3 млн. на Кавказі. Понад 100 тис. українців опинилися у Казахстані та Середній Азії. Українські поселенці приносили свій господарський досвід на місця нових поселень, запроваджували у землеробську практику досі не знані культури. Емігрували українці й у малозаселені у той час регіони Сибіру. Наприкінці XIX ст. їх тут налічувалося близько 225 тис. чол. Українці зробили значний внесок в освоєння далекосхідних обширів й інших окраїнних земель Російської імперії: у незвичних кліматичних умовах тяжкою працею осушували болота, викорчувували ліси, освоювали цілині землі.

Новий поштовх переселенському руху українців на Схід дали Столипінські аграрні реформи 1906 – 1916 рр.

Загалом, східна діаспора формувалася під впливом не лише економічними факторів. Значною мірою переселення українців на схід здійснювалося Російською імперією, а пізніше – Радянським Союзом із політичних міркувань. У даному випадку українці не були емігрантами в

⁷ Source: Украинская Карта (Ukrainian Map) at <http://ukrmap.su/uk-g9/58.html>

традиційному розумінні цього слова, адже багато з них були переселені примусово (як, приміром, у часи колективізації). Використовуючи притаманну українцям працелюбність, центральна влада вирішувала декілька завдань: виселення представників волелюбного етносу із споконвічних територій, асиміляція місцевого етносу та освоєння нових необжитих земель (Сибір, Далекий Схід, Казахстан, Киргизстан).

Переселенці із Галичини та Закарпаття формували західний вектор української еміграції (США, Канада, Бразилія). Уряди цих країн у 70–90-х роках XIX ст. заохочували масове переселення заробітчан із-за кордону. У 1877 р. перша емігрантська група українських переселенців, прибувши із Закарпаття до США, поповнила лави шахтарів штату Пенсільванія. Найбільше ж українські селяни прагнули одержати для сільськогосподарського обробітку земельну ділянку – гомстед (наділ, який надавався з державних земельних фондів на пільгових умовах у США та Канаді тим, хто бажав вести фермерське господарство).

Наприкінці XIX ст. дещо меншою за кількістю була українська іммігрантська громада Канади. Переважну більшість становили галицькі та буковинські українці. Вони селилися на безлюдних місцях Західної Канади, де й одержували гомстед.

У новозбудованих селищах українські іммігранти зберігали національні традиції – і в особливостях будівництва житла, і в декоративно-ужитковому мистецтві (меблі, посуд, одяг). Так само справляли весілля, хрестини, похорони, відзначали народні та релігійні свята, не забували народних пісень, привезених з батьківщини, створювали й нові.

Загалом можна виділити три хвилі еміграції. Перша – до 1914 року, друга – період між двома світовими війнами, третя – після 1945 року. Подана на карті інформація стосовно частки українців серед населення країн планети свідчить, що в багатьох державах українці становлять значну частину населення. Загальновідомо, що українські діаспори є досить впливовими суб'єктами політичного життя таких світових авторитетів, як США, Канада, Бразилія, а багато з наших співвітчизників займають високі посади в державних установах, бізнесових структурах, громадських організаціях.

У цілому поза межами України проживають близько 20 млн. українців.

Релігія⁸

Складна і трагічна історія нашої держави наклала свій відбиток на всі прояви суспільного життя: побут, ментальність населення, культуру. Повною мірою це стосується і життя релігійного. Релігійні переконання українців завжди були важливою складовою суспільного життя: ще з часів Володимира Великого Русь-Україна є носієм християнських європейських цінностей. У тяжкі часи, коли наша земля ставала об'єктом агресій та войовничого атеїзму, віра в Бога ставала на заваді асиміляції та нищенню українського етносу.

*For English version, see
<http://ukrmap.su/en-g9/59.html>*

Вплив сусідніх культур позначився на релігійних вподобаннях українців. Тривале домінування Польщі, Литви, Австро-Угорщини визначило найбільше поширення католицизму та греко-католицизму у західних регіонах держави. Наддніпрянська Україна – переважно православна, що

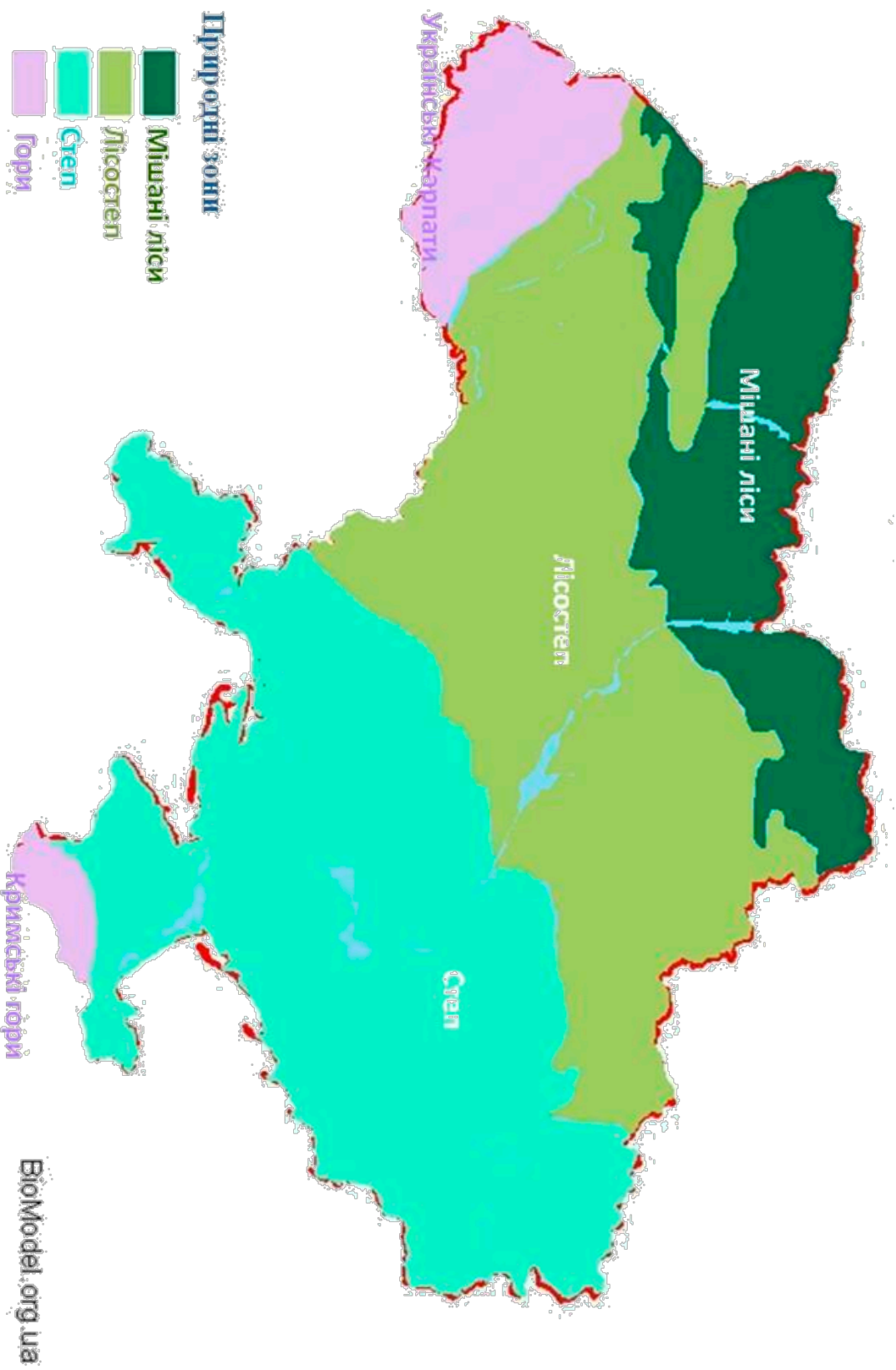
⁸ Source: Украинская Карта (Ukrainian Map) at <http://ukrmap.su/uk-g9/59.html>

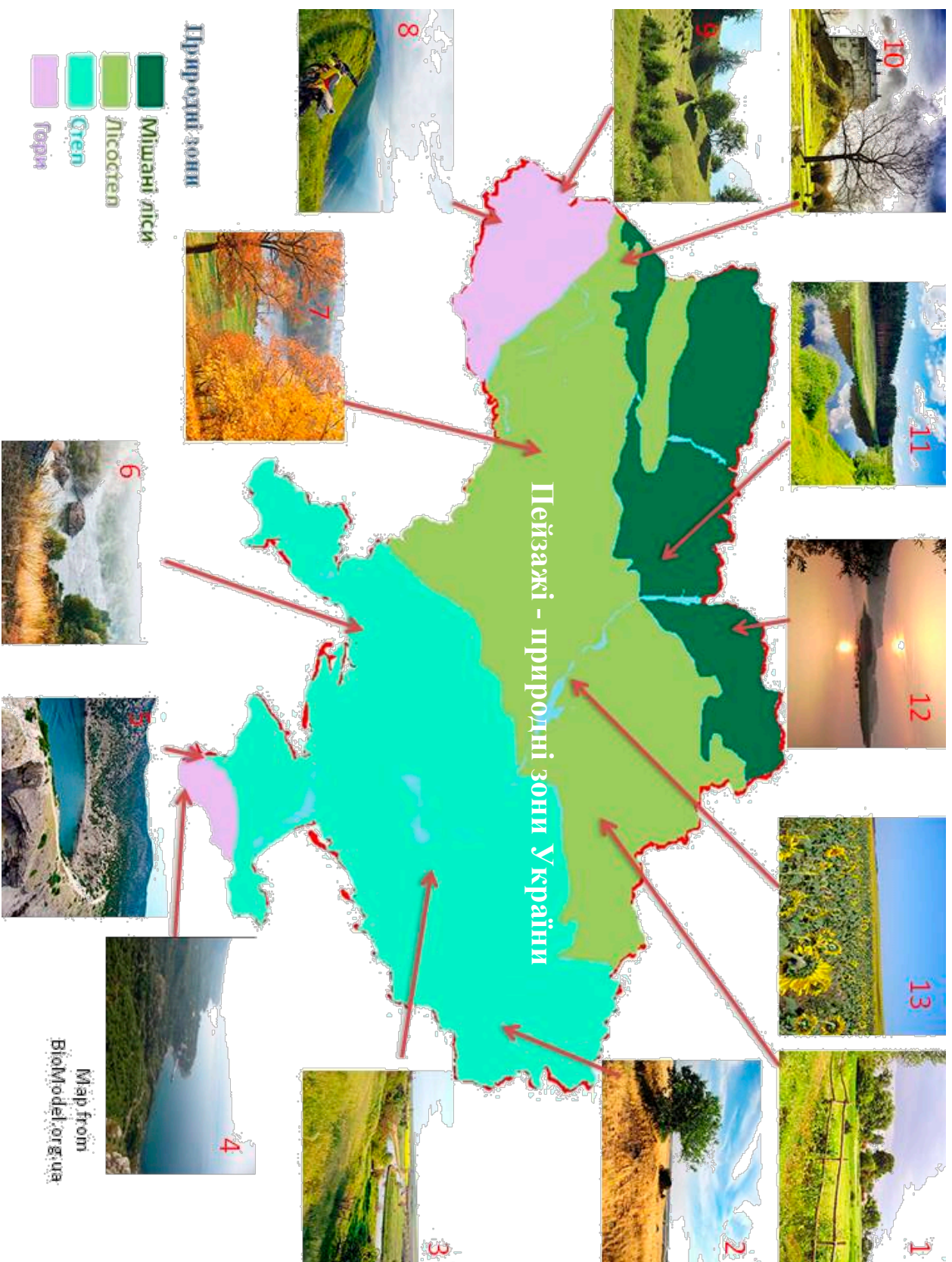
є природним з огляду на те, що вона є колискою християнства грецького обряду на Русі. За останні десятиліття в багатьох районах країни пустили глибоке коріння протестантські віровчення, що віддзеркалює європейські впливи на ідеологію українців. Найбільше ж поширення ісламу у Криму визначене історією кримськотатарського народу.

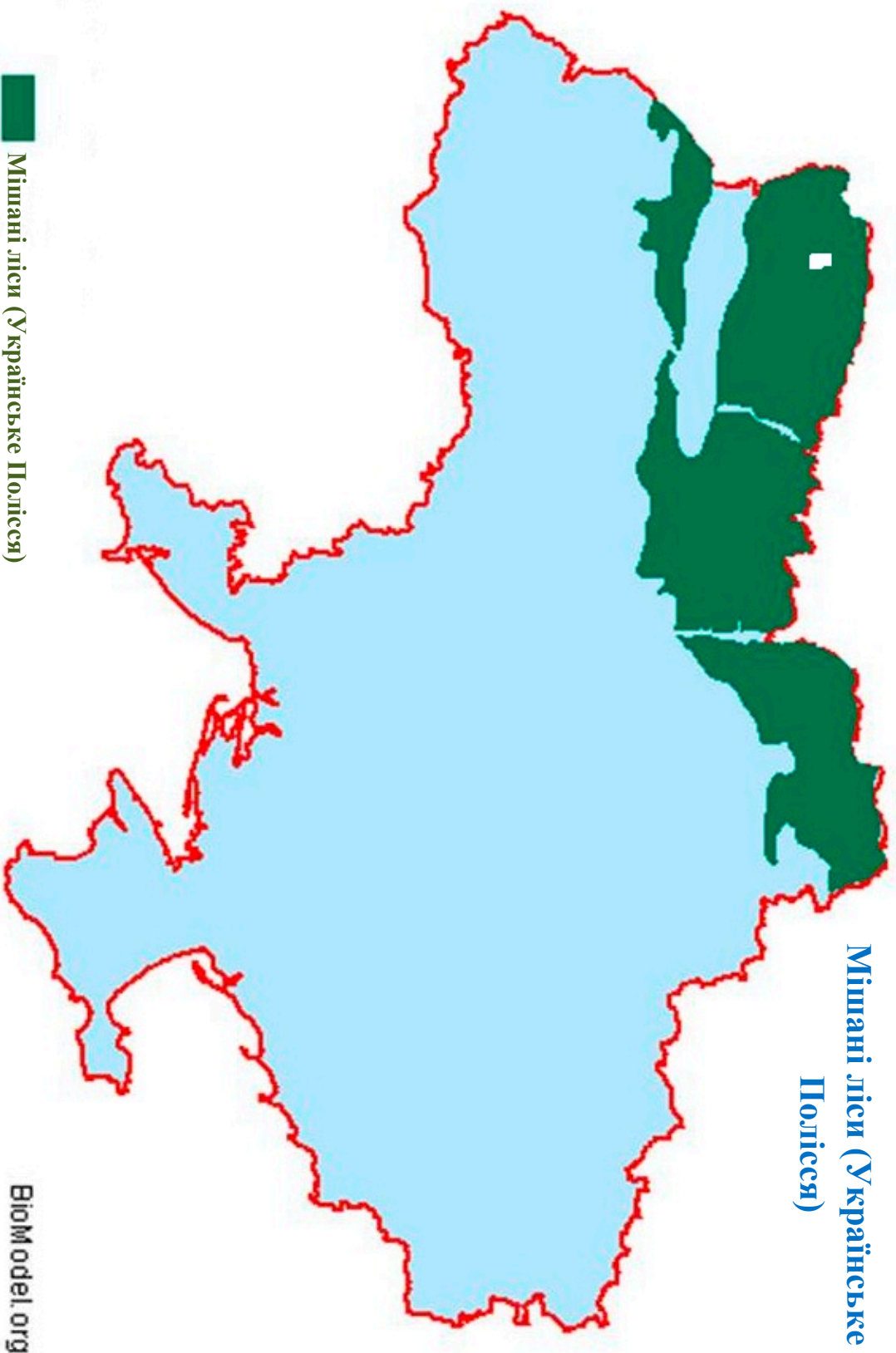
Окрім зазначених конфесій релігійна карта України представлена й іншими релігіями, що поширені в місцях компактного проживання певних етносів (вірмени, євреї, караїми тощо).

За конституцією, Україна є світською державою, в якій влада не втручається у справи церкви та гарантує свободу віросповідання всім громадянам. До честі нашої держави, за роки незалежності у нас не було жодного значного конфлікту на релігійному ґрунті. Всі віруючі мають можливість задовольняти свої релігійні вподобання, а релігійні ієрархи є авторитетними і впливовими особами у суспільстві.

Природні зони України

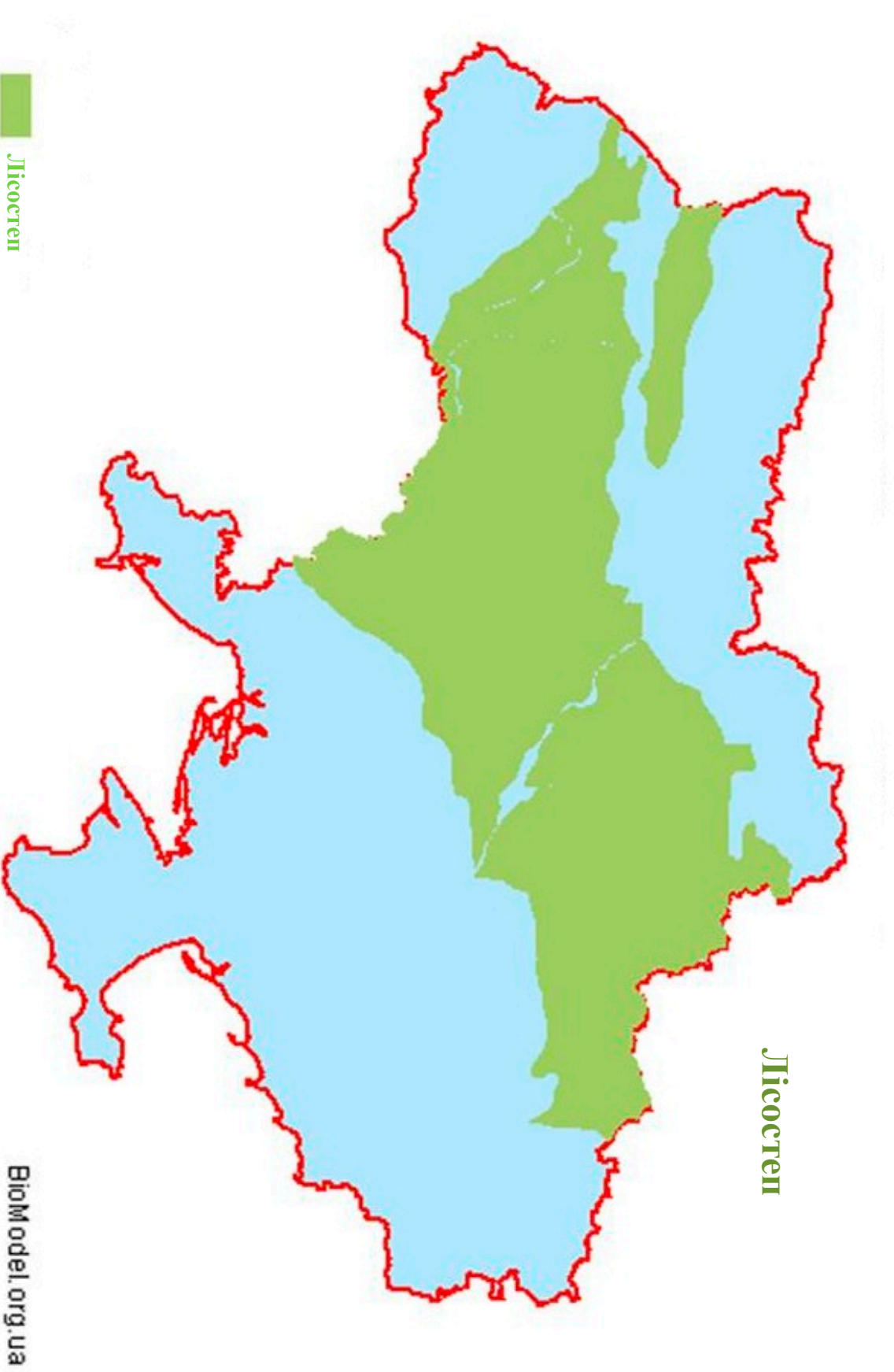

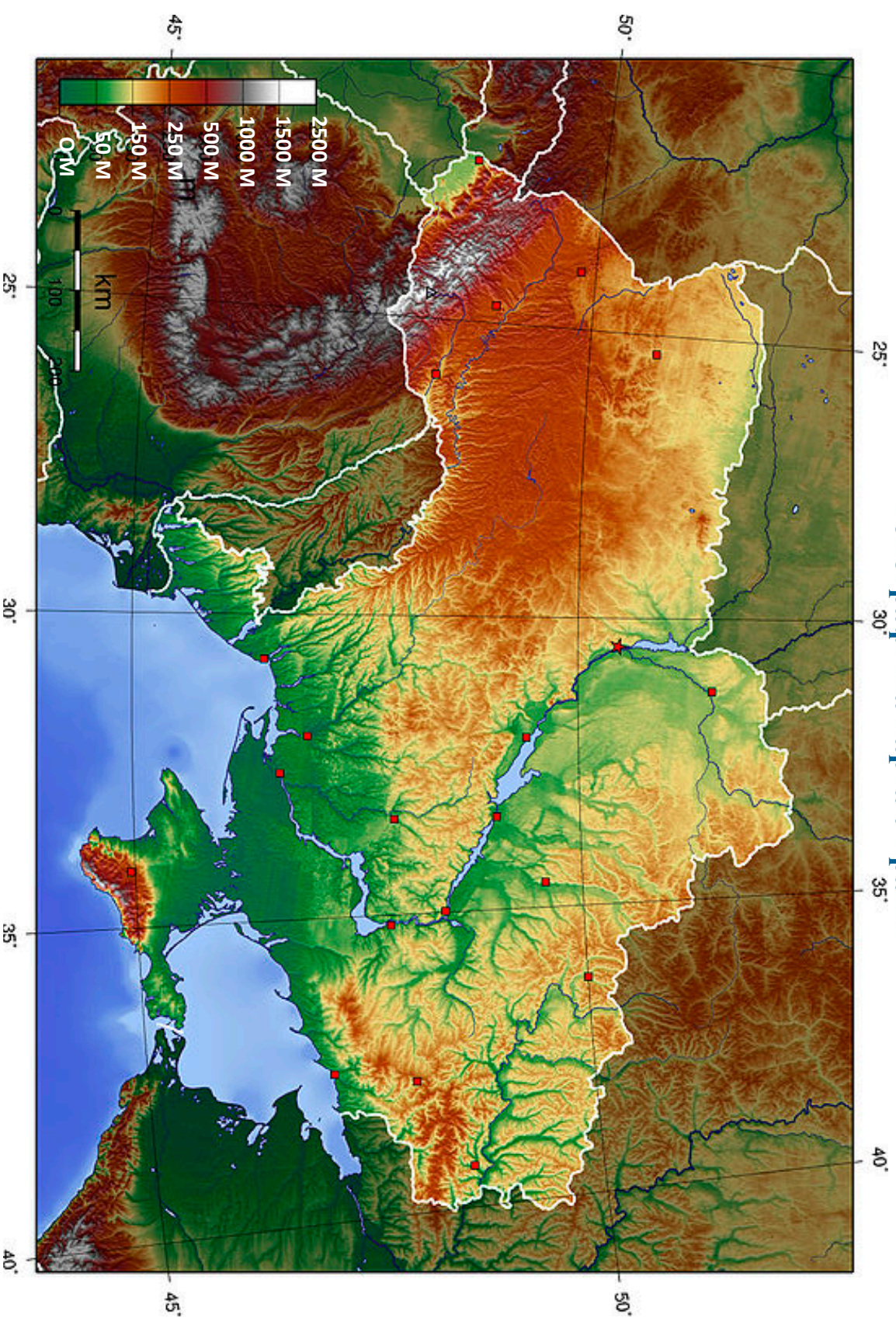
Мішані ліси (Українське Полісся)

Biomodel.org.ua

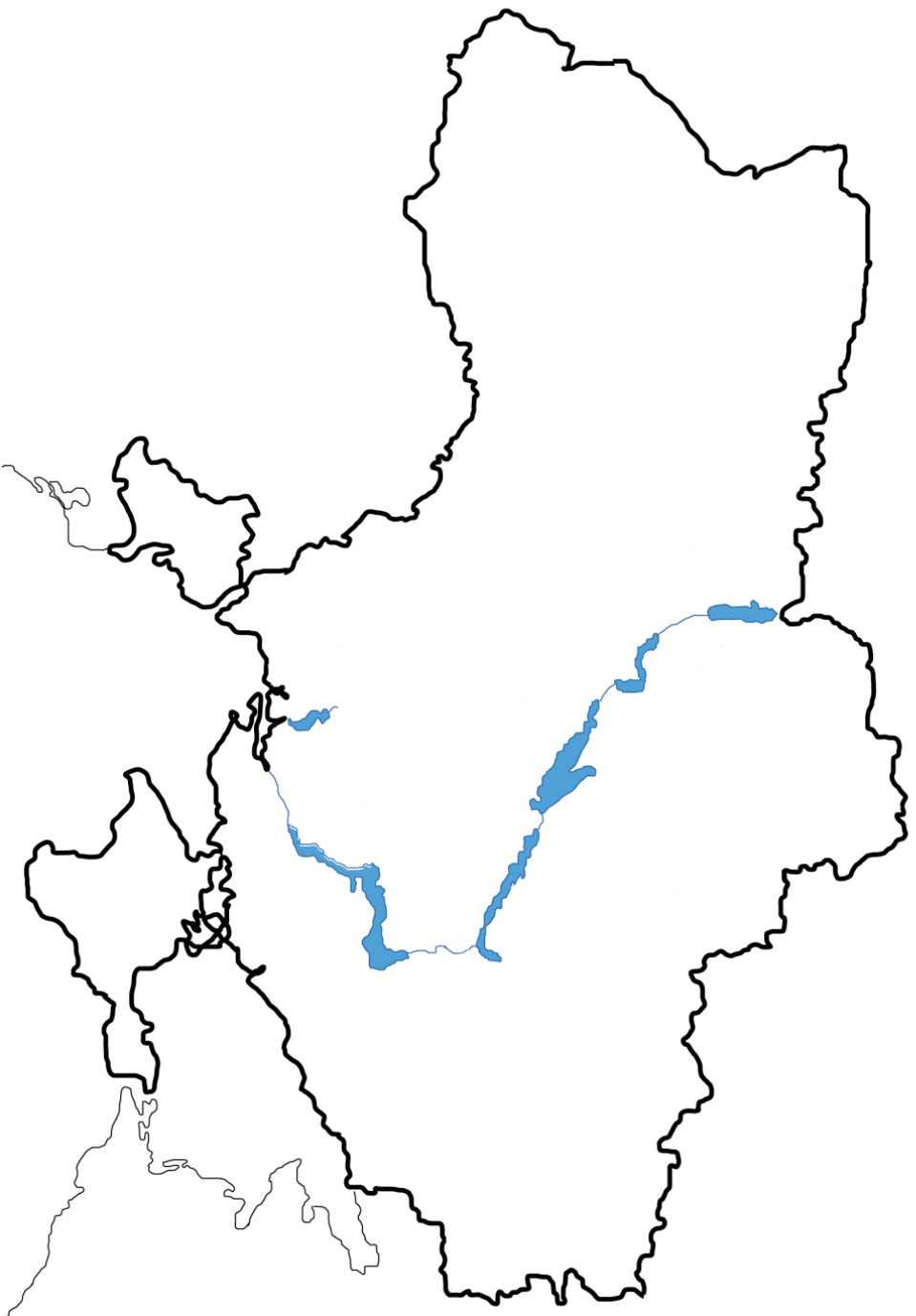

Топографічна карта України

Контурна карта України

Ім'я _____

Дата _____

Географія України

1. Створіть свою карту України, відображаючи природні зони, вживаючи камінчики, пісок, листя і т.д. щоб краще зрозуміти клімат в Україні.

Ім'я _____

Дата _____

СЛОВНИЧОК

Тема: _____

Ключові слова або фрази	Інтерпретація учня/учениці

Ukraine: An Overview⁹

Ukraine is Europe's second largest country and is approximately the size of the State of Texas. It is a nation of wide, fertile agricultural plains, with large pockets of heavy industry in the east. While Ukraine and Russia share common historical origins, the west of the country has close ties with its European neighbours, particularly Poland, and Ukrainian nationalist sentiment is strongest there.

Ukraine is a unitary state composed of 24 oblasts or provinces, one autonomous republic - Crimea, and two cities with special status. These are Kiev, its capital and largest city, and Sevastopol, which houses the Russian Black Sea Fleet under a leasing agreement. Ukraine is a republic with a semi-presidential system with separate legislative, executive, and judicial branches.

Geographic and General Information

Location: Eastern Europe, bordering the Black Sea. Border countries: Belarus 891 km, Hungary 103 km, Moldova 939 km, Poland 428 km, Romania (south) 169 km, Romania (west) 362 km, Russia 1,576 km, Slovakia 90 km.

Geographic coordinates: 50 00 N, 31 00 E (Kyiv)

Population: 45.4 million (UN, 2010)

Capital: Kiev

Area: 603,700 sq km (233,090 sq miles) land: 574,246 sq km; water: 29,454 sq km

Land boundaries: total: 4,558 km

Coastline: 2,782 km

Maritime claims: continental shelf: 200-m or to the depth of exploitation exclusive economic zone: 200 nm, territorial sea: 12 nm

Major languages: Ukrainian (official), Russian

Major religion: Christianity

Life expectancy: 64 years (men), 74 years (women) (UN)

Monetary unit: 1 hryvnya = 100 kopeks

Main exports: Military equipment, metals, pipes, machinery, petroleum products, textiles, agricultural products

GNI per capita: US \$2,800 (World Bank, 2009)

Climate: temperate continental; Mediterranean only on the southern Crimean coast; precipitation disproportionately distributed, highest in West and North, lesser in East and Southeast; winters vary from cool along the Black Sea to cold farther inland; summers are warm across the greater part of the country, hot in the south.

Terrain: most of Ukraine consists of fertile plains (steppes) and plateaus, mountains being found only in the west (the Carpathians), and in the Crimean Peninsula in the extreme south

Elevation extremes: lowest point: Black Sea 0m; highest point: Hora Hoverla 2,061m

Natural resources: iron ore, coal, manganese, natural gas, oil, salt, sulphur, graphite, titanium, magnesium, kaolin, nickel, mercury, timber, arable land.

⁹ Source: BBC News. Ukraine Country Profile at [BBC News - Ukraine country profile](#); Nations Online [Ukraine - Country Profile - Ukrayina - Ukraina - Eastern Europe](#),

Land use: arable land: 58%; permanent crops: 2%; permanent pastures: 13%; forests and woodland: 18%; other: 9% (1993 est.).

Irrigated land: 26,050 sq km (1993 est.).

Cities

Capital City: **Kiev** (Kyiv)

Other Major Cities: Dnepropetrovsk, Donetsk, Kharkov, Lviv, Odessa

Government:

Type: Presidential-parliamentary.

Independence: August 24, 1991.

Constitution: First post-Soviet constitution adopted June 28, 1996.

Climate: temperate continental; Mediterranean only on the southern Crimean coast; precipitation disproportionately distributed, highest in West and North, lesser in East and Southeast; winters vary from cool along the Black Sea to cold farther inland; summers are warm across the greater part of the country, hot in the south.

People:

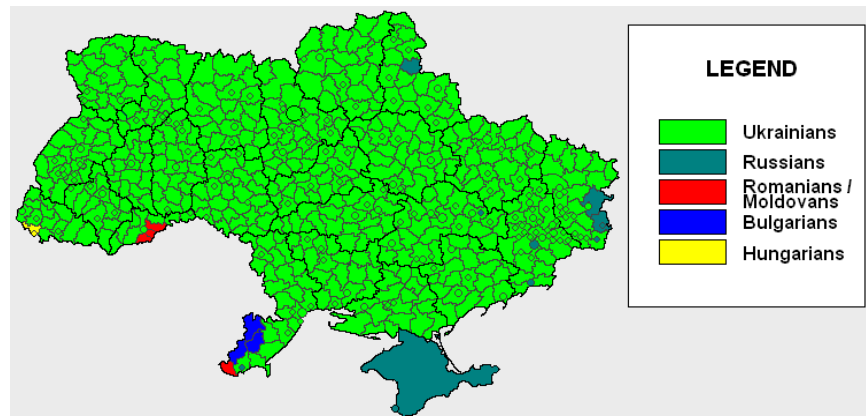
Population: 45.4 million

Ethnic Groups: Ukrainians (77.8%), Russians (17%), Belarusians, Moldovans, Hungarians, Bulgarians, Jews (1%), Poles, Crimean Tatars, and other groups.

Religions: Ukrainian Orthodoxy (72%), Ukrainian Greek Catholicism (18%), Protestants (5%), Catholics (4%) Judaism, Islam

Languages: Ukrainian (official), Russian common in some areas

Literacy: 98%

See YPOK 3, pages 17-30, for an overview of Ukraine's history.